

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2019/20:SfU17

Socialförsäkringsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. trygghetssystem för företagare och studerande, sjukförsäkringen och rehabiliteringskedjan, aktivitets- och sjukersättning samt arbetsskadeersättning.

I ärendet finns 36 reservationer (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	9
Utskottets överväganden.....	10
Socialförsäkringarna.....	10
Trygghetssystem för företagare och studerande.....	19
Socialförsäkringsadministrationen.....	25
Sjukförsäkringen.....	29
Aktivitets- och sjukersättning.....	39
Arbetskadeersättning.....	43
Reservationer.....	45
1. Socialförsäkringarna, punkt 1 (M).....	45
2. Socialförsäkringarna, punkt 1 (SD).....	45
3. Socialförsäkringarna, punkt 1 (V).....	46
4. Socialförsäkringarna, punkt 1 (KD).....	47
5. Krav på kvalificering för EU-medborgare, punkt 2 (M).....	48
6. Krav på kvalificering för EU-medborgare, punkt 2 (SD).....	49
7. Krav på kvalificering för nyanlända från tredjeland, punkt 3 (M, SD).....	49
8. Krav på kvalificering för nyanlända från tredjeland, punkt 3 (C).....	50
9. Felaktiga utbetalningar m.m., punkt 4 (M, KD).....	50
10. Felaktiga utbetalningar m.m., punkt 4 (SD).....	51
11. Vård av närstående, punkt 5 (SD).....	52
12. Vård av närstående, punkt 5 (KD).....	52
13. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (SD).....	53
14. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (C).....	54
15. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (KD).....	55
16. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (L).....	56
17. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (M).....	56
18. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (SD).....	57
19. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (C).....	58
20. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (V).....	59
21. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (KD).....	59
22. Sjukpenning samt ersättnings- och förmånsnivåer, punkt 8 (SD).....	60
23. Sjukpenning samt ersättnings- och förmånsnivåer, punkt 8 (KD).....	61
24. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (M).....	62
25. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (SD).....	62
26. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (C).....	63
27. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (V).....	64
28. Den bortre tidsgränsen, punkt 10 (M, KD).....	65
29. Samordningsförbunden, punkt 11 (C).....	65
30. Samordningsförbunden, punkt 11 (V).....	66
31. Aktivitets- och sjukersättning, punkt 12 (C).....	67
32. Aktivitets- och sjukersättning, punkt 12 (V).....	67
33. Aktivitets- och sjukersättning, punkt 12 (KD).....	68
34. Arbetskadeersättning, punkt 13 (SD).....	69
35. Arbetskadeersättning, punkt 13 (C).....	69
36. Arbetskadeersättning, punkt 13 (V).....	70

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag	71
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	71

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Socialförsäkringarna

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD),

2019/20:636 av Markus Selin (S),

2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S),

2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S),

2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (båda MP),

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 8, 12 och 17,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 2 och 6 samt

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2, 5 och 9.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (KD)

2. Krav på kvalificering för EU-medborgare

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 21,

2019/20:3229 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1–3 och

2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 39.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

3. Krav på kvalificering för nyanlända från tredjeland

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 11,

2019/20:2836 av Fredrik Schulte (M),

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och

2019/20:3244 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 7 (M, SD)

Reservation 8 (C)

4. Felaktiga utbetalningar m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:941 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1067 av Anders Hansson (M),

2019/20:1489 av Lotta Olsson (M),

2019/20:1490 av Lotta Olsson (M),

2019/20:1967 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,
2019/20:2623 av John Weinerhall (M) yrkande 2,
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 15 och
2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 34.

Reservation 9 (M, KD)

Reservation 10 (SD)

5. Vård av närstående

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2181 av Lars-Arne Staxäng (M),
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 18,
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 14 och
2019/20:3293 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 90.

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (KD)

6. Trygghetssystem för företagare och studerande

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 1,
2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C)
yrkande 1,
2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,
2019/20:564 av Marlene Burwick (S),
2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP)
yrkande 3,
2019/20:1790 av Per Åsling (C),
2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S),
2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M),
2019/20:2762 av Lina Nordquist (L),
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 11,
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 13,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,
2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 54 och 63,
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 10, 12 och 13,
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 12 och
2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 9.

Reservation 13 (SD)

Reservation 14 (C)

Reservation 15 (KD)

Reservation 16 (L)

7. Socialförsäkringsadministrationen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S),

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,
 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 5,
 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 13, 14 och 19,
 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 8 och 12,
 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 13 samt
 2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 9.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (C)

Reservation 20 (V)

Reservation 21 (KD)

8. Sjukpenning samt ersättnings- och förmånsnivåer

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:180 av Ola Johansson (C) yrkandena 1–3,
 2019/20:738 av Teres Lindberg (S),
 2019/20:1513 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP)
 yrkandena 1 och 2,
 2019/20:2433 av Jan Ericson (M),
 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 10,
 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 10 och
 2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 12.

Reservation 22 (SD)

Reservation 23 (KD)

9. Rehabiliteringskedjan

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S),
 2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,
 2019/20:1856 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 2 och 3,
 2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,
 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1 och 7,
 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1,
 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 6 och 12 samt
 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 4, 6 och 24.

Reservation 24 (M)

Reservation 25 (SD)

Reservation 26 (C)

Reservation 27 (V)

10. Den bortre tidsgränsen

Riksdagen avslår motion

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 9.

Reservation 28 (M, KD)

11. Samordningsförbunden

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:435 av Sofia Nilsson (C),

2019/20:1183 av Aylin Fazelian m.fl. (S),

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 11 samt

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 29 (C)

Reservation 30 (V)

12. Aktivitets- och sjukersättning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:997 av Johanna Haraldsson (S),

2019/20:1410 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:1730 av Emma Carlsson Löfdahl (-),

2019/20:1940 av Lars Beckman (M),

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 16,

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 15 samt

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 8.

Reservation 31 (C)

Reservation 32 (V)

Reservation 33 (KD)

13. Arbetskadeersättning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:123 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1–3,

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 21,

2019/20:1597 av Solveig Zander (C),

2019/20:2188 av Lotta Finstorp (M) och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 34 (SD)

Reservation 35 (C)

Reservation 36 (V)

Stockholm den 26 mars 2020

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Rikard Larsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Rikard Larsson (S), Solveig Zander (C), Nooshi Dadgostar (V), Hans Eklind (KD), Linda Lindberg (SD), Karolina Skog (MP), Fredrik Lundh Sammeli (S), Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M), Maria Stockhaus (M), Christer Nylander (L), Anna Johansson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Lawen Redar (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden om socialförsäkringsfrågor från allmänna motionstiden 2019/20.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Socialförsäkringarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. krav för att få tillgång till bidrag och förmåner, utredning av sjukförsäkringen, felaktiga utbetalningar och vård av närstående.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (V), 4 (KD), 5 (M), 6 (SD), 7 (M, SD), 8 (C), 9 (M, KD), 10 (SD), 11 (SD) och 12 (KD).

Motionerna

Socialförsäkringarna

I partimotion 2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att full tillgång till svenska bidrag och förmåner bara bör kunna erhållas genom arbete eller permanent och laglig bosättning i Sverige. Nyanlända ska i högre grad succesivt arbeta sig till en rätt till socialförsäkring och bidrag. Den exakta utformningen bör utredas noga för att utveckla ett långsiktigt och hållbart samhälle.

I kommittémotion 2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 39 begärs ett tillkännagivande om att strama upp reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen. Det är inte rimligt att den som arbetar i Sverige och är medborgare i ett annat land kan få mellanskillnaden mellan barnbidrag i Sverige och barnbidrag i hemlandet för barn som bor i hemlandet tillsammans med den andra föräldern.

I kommittémotion 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att drivkrafterna till arbete bör behållas. Sjukförsäkringen bör reformeras för att bryta den negativa trenden och skapa en långsiktigt stabil försäkring som inte uppvisar de variationer över tid som gällt hittills. Möjligheterna och drivkrafterna att agera för att hjälpa den försäkrade tillbaka till arbetslivet bör stärkas för samtliga aktörer i sjukförsäkringssystemet.

I motion 2019/20:2836 av Fredrik Schulte (M) begärs ett tillkännagivande om att strama åt bidragssystemen. Ett alltför generöst bidragssystem skapar bidragsberoende och hämmar sysselsättningen för bl.a. asyl- och anhöriginvandrare. Det måste därför löna sig att arbeta mer än att leva på bidrag.

I kommittémotion 2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen bör stramas upp. Den fria rörligheten inom EU innebär fördelar för Sverige och dess medborgare, men det finns

skillnader inom unionen främst i nivån på välfärden, vilket leder till orimliga bieffekter, bl.a. missbruk av välfärden. Detta är inte godtagbart.

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om en parlamentarisk kommitté. Det behöver göras en ordentlig översyn av hela sjukskrivningsprocessen och rehabiliteringskedjan. Den försäkrade bör få bättre stöd och bemötandet behöver förbättras. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om större möjligheter att pröva nytt yrke. Regeringen bör utreda om reglerna kan ändras så att sjukskrivna kan få pröva nytt yrke, särskilt försäkrade med psykisk ohälsa. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att justera den övre åldersgränsen för ersättning till vuxna med funktionsnedsättning. Allt fler väljer att arbeta längre upp i åldrarna. För att vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utföra sitt arbete bör regeringen utreda om merkostnadsersättning kan beviljas även efter 65 års ålder.

I motion 2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD) begärs ett tillkännagivande om ersättning i samband med icke medicinska ingrepp. Frånvaro från arbetet till följd av rena skönhetsoperationer och ingrepp som inte är medicinskt betingade bör täckas ekonomiskt av den försäkrade och inte av arbetsgivaren och staten.

I motion 2019/20:3229 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att lagstifta om krav på uppehållsrätt för utbetalning av stöd från Försäkringskassan. Avsaknaden av krav på laglig vistelse för EU-migranter innebär inte bara en orättvisa utan det försämrar också möjligheten att kontrollera att bidrag inte betalas ut på felaktiga grunder. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en lagstiftning för att möjliggöra återbetalningskrav när bidrag betalats ut felaktigt. Försäkringskassan har bristande kontroll över utbetalningar till vissa EU-medborgare, och myndigheten har inte rätt att återkräva bidrag även om det har grundats på handlingar som har varit falska. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om en generell justering av lagstiftningen för att undvika fusk. Regeringen bör återkomma med förslag inom detta område.

I partimotion 2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att nyanlända bör kvalificera sig in i trygghetssystemen genom arbete. Det ökar drivkrafterna att komma i arbete, sänker kostnaderna och tydliggör att asylrätten handlar om att erbjuda skydd, inte förmåner.

Även i kommittémotion 2019/20:3244 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att se över hur personer som har fått asyl ska kunna kvalificera sig in i välfärden. Regelverket för den som kommer hit på egen hand bör vara i linje med andra EU-länder och bygga på en gradvis kvalificering in i välfärdens ersättningssystem.

I partimotion 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på förändrade regler i sjukförsäkringen. Sjukförsäkringen bör vara individanpassad med flera nivåer för att underlätta återgång i arbete. Bedömningen bör alltid utgå

från omständigheter i det enskilda fallet, t.ex. ålder, kön och tidigare arbetslivserfarenhet. Försäkrade med vissa sjukdomstillstånd påverkas negativt av återkommande prövningar av arbetsförmågan och borde därför kunna beviljas sjukpenning under längre perioder utan ny prövning. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att det bör göras en översyn för att i lag säkra rätten för försäkrade med sjukpenning samt sjuk- och aktivitetsersättning att engagera sig ideellt utan att det inkräktar på rätten till ersättning från sjukförsäkringen. Det har enligt motionärerna förekommit att försäkrade med sjukersättning avråds av Försäkringskassan från att engagera sig ideellt eftersom det riskerar att minska deras rätt till ersättning. Många vågar därför inte engagera sig i exempelvis en ideell förening eller ett politiskt parti, vilket måste betraktas som en allvarlig inskränkning av demokratin. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska tillsätta en utredning som utvärderar reglerna om arbetsgivarens ansvar för rehabilitering och incitament att säkerställa ett hälsosamt arbetsliv genom ökade satsningar på förebyggande arbete och mer effektiv rehabilitering. Det är dags att utvärdera effekterna av regeländringen som har varit i kraft i två år.

I kommittémotion 2019/20:2989 av Hans Eklin m.fl. (KD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om utformningen av socialförsäkringssystemet. Socialförsäkringen bör vara obligatorisk och solidariskt finansierad via det offentliga. Det bör finnas utrymme för kompletterande lösningar och personligt ansvarstagande. Den försäkrade bör stimuleras att delta i åtgärder som leder till hälsa och återgång i arbete. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att det förebyggande arbetet för att minska antalet sjukskrivningar måste ses i ett bredare perspektiv. Förutsättningarna och villkoren bör förbättras inom arbetslivet för att hålla nere sjukskrivningstalen. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om målet med sjukförsäkringen. Sjukförsäkringen ska vara trygg för försäkrade som saknar arbetsförmåga på grund av sjukdom, och den som kan återfå arbetsförmågan bör få hjälp och stöd för att återgå i arbete.

I motion 2019/20:636 av Markus Selin (S) begärs ett tillkännagivande om att arbetet med regelförenklingar och ökad servicenivå inom socialförsäkringssystemen för medborgare som flyttat inom Norden bör intensifieras. De nordiska socialförsäkringssystemen har ett flertal svåröversatta system och kontaktpunkter samt många interaktioner och medför alltför långa handläggningstider.

I motion 2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om behovet av en strategi för en mer effektiv och samordnad välfärd som sätter individens behov i centrum. Regeringen bör ta fram en strategi för en effektiv och samordnad välfärd för försäkrade som har multiproblematik, flera diagnoser och en kombination av social och medicinsk problematik.

I motion 2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om behovet av en översyn av regelverket för sjukförsäkringen. Förtroendet för sjukförsäkringen behöver stärkas.

I motion 2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att förenkla och förtydliga regelverken för sjukskrivningsprocessen för att försäkrade inte ska komma i kläm. Sjukskrivningsprocessen behöver förenklas och förtydligas, och i det arbetet bör tillfällena för prövning i rehabiliteringskedjan ses över för att skapa en process som tar större individuell hänsyn till den försäkrades sjukdomsbild och rehabiliteringsbehov.

I motion 2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (MP) begärs ett tillkännagivande om att låta göra en statlig offentlig utredning om basinkomst. Det är hög tid att utreda medborgarlön eller – med en modernare term – basinkomst som utan villkor ges till alla. Försäkrade som saknar inkomst bör vara garanterade ett stöd som det går att leva på, oavsett vilken inkomst man har haft tidigare och oavsett orsaken till att han eller hon saknar inkomst.

Felaktiga utbetalningar, återkrav m.m.

I motion 2019/20:1067 av Anders Hansson (M) begärs ett tillkännagivande om att ge Försäkringskassan skyldighet att underrätta försäkringsbolag om förändringar av utbetalningar till de försäkrade. Försäkringsbolag som ger kompletterande ersättning till försäkrade vid nedsatt arbetsförmåga riskerar att felaktigt fortsätta att göra utbetalningar eftersom de inte får kännedom om Försäkringskassans beslut.

I motion 2019/20:1489 av Lotta Olsson (M) begärs ett tillkännagivande om att överväga skärpta straff för uppsåtligt bidragsfusk. Avancerat bidragsfusk bör betraktas som lika allvarligt som motsvarande bedrägerier mot enskilda. Straffsatserna för uppsåtligt bidragsfusk bör därför ses över.

I motion 2019/20:1490 av Lotta Olsson (M) begärs ett tillkännagivande om att överväga om alla bidrag och ersättningar ska utbetalas via Skatteverket. I sådant fall skulle kontrollen av felaktigt utbetalad ersättning och bidrag kunna öka och det skulle bli lättare att se eventuella felaktigheter.

I motion 2019/20:1967 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om en underrättelseplikt för socialtjänsten vid misstanke om bidragsbrott och en möjlighet att samverka med relevanta myndigheter.

I motion 2019/20:2623 av John Weinerhall (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att råda bot på gängkriminaliteten genom att stoppa utbetalningar från transfereringssystemen. Det krävs drastiska åtgärder vid sidan av det preventiva arbetet. När det gäller belöningsystem bör det införas ett belöningsystem för den som anmäler brott kopplat till gängkriminalitet.

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om skärpta påföljder vid bedrägeri. Konsekvenserna bör skärpas för försäkrade som olovligen och avsiktligt skaffar sig förmåner från välfärden.

I kommittémotion 2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 34 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur en samordnad statlig utbetalningsfunktion kan inrättas och kombineras med en förstärkt utbetalningskontroll. Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens samverkan mot organiserad brottslighet bör öka för att uppnå besparingar och underlätta återbetalningar. En utredning bör skyndsamt tillsättas.

I motion 2019/20:941 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ för att minimera felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen genom återkommande uppföljning och informationsinsatser till både arbetsgivare och de försäkrade. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga initiativ för att underlätta för de återbetalningsskyldiga som uppenbarligen gjort oavsiktliga fel. Välfärdssystemen bör ta hänsyn till personers olika förmåga att ta till sig information. Vid oavsiktliga fel kan en försäkrad hamna i en hopplös ekonomisk situation eftersom han eller hon ofta har mycket små ekonomiska möjligheter att betala tillbaka beloppet.

Vård av närstående

I motion 2019/20:2181 av Lars-Arne Staxäng (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att överväga en modell för vård av föräldrar. Kvinnliga försäkrades deltagande på arbetsmarknaden skulle kunna underlättas om det kan införas en ersättning för vård av äldre anhörig. Den närmare utformningen av en sådan ersättning bör utredas.

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att utöka möjligheterna till ersättning för vård av närstående. Möjligheterna till vård av närstående bör utredas och bör likna systemet för vård av barn. Det bör vara ett sjukdomstillstånd där den försäkrade ska vara beroende av omsorg från andra men inte behöver befinna sig i ett livshotande hälsotillstånd.

I partimotion 2019/20:3293 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 90 begärs ett tillkännagivande om att utreda fråga om ett system med vård av föräldrar (VAF-dagar). VAF-dagar bör införas för att en äldre anhörig, närstående eller vän som är i behov av hjälp av lite enklare slag t.ex. ska kunna få sällskap till läkare, tandläkare eller vid något annat viktigt besök.

Även i kommittémotion 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur ett kompletterat stöd för vård av anhörig ska kunna utformas.

Utskottets ställningstagande

De allmänna socialförsäkringarna ska bidra till ökad jämställdhet och en rättvisare fördelning av de ekonomiska resurserna samt medverka till både sammanhållning och ekonomisk tillväxt. Socialförsäkringarna ska ge den enskilde trygghet när livet förändras. Det innebär att den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till rehabilitering tillbaka till hälsa och arbete samt ekonomisk

trygghet under den tid det tar. En trygg sjukförsäkring är en del av ett starkt samhälle. Motion 2019/20:2989 (KD) yrkande 6 om ett obligatoriskt och solidariskt socialförsäkringssystem får därigenom anses delvis tillgodosedd och avstyrks.

Utskottet kan konstatera att regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att öka enskilda personers möjligheter att arbeta och underlätta återgång i arbete samt öka tryggheten och stödet till försäkrade genom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

Regeringen har presenterat ett åtgärds paket om sju områden med 25 konkreta åtgärder som bygger på att regeringen, berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter och hälso- och sjukvården tillsammans tar ansvar och är aktiva. Det handlar om förebyggande åtgärder, insatser under sjukfallet och stöd tillbaka till jobb. Försäkringskassan, arbetsgivare samt hälso- och sjukvården identifierades som de viktigaste aktörerna för att åstadkomma detta. Därutöver höjdes taket i sjukförsäkringen från 7,5 till 8 basbelopp fr.o.m. juli 2018.

I budgetpropositionen 2020 anger regeringen att det tidigare inledda åtgärdsprogrammet har vidareutvecklats med fokus på hälso- och sjukvårdens och arbetsgivarens roll i sjukskrivningsprocessen, samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, samordnade insatser genom samordningsförbunden samt att särskilda åtgärder har vidtagits för unga med aktivitetsersättning (prop. 2019/20:1, utg.omr. 10). När det gäller hälso- och sjukvården har Socialstyrelsen och Försäkringskassan i uppdrag att verka för att samarbetet och dialogen mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården förbättras (S2018/00530/SF). I uppdraget ingår att, inom ramen för gällande lagstiftning och mål, skapa samsyn om parternas förutsättningar när det gäller kompetens och möjligheter. Även Försäkringskassans behov av underlag respektive hälso- och sjukvårdens faktiska förutsättningar att leverera sådana underlag och att bistå i sjukskrivningsprocessen ska belysas. Slutligen ska det göras en analys av följsamheten till det försäkringsmedicinska beslutsstödet.

Under 2018 infördes det en lagreglerad skyldighet för arbetsgivare att planera tidiga insatser som underlättar för den försäkrade att återgå i arbete. Skyldigheten kombineras med ett utvidgat statligt stöd för att stimulera och underlätta arbetsplatsinriktade rehabiliteringsinsatser. Vidare fick en nationell samordnare i uppdrag att, med individens och samhällets bästa i fokus, analysera nuvarande förhållanden och främja samverkan mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen (dir. 2018:27). Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2020.

Utskottet noterar att utredningen En trygg sjukförsäkring med människan i centrum i ett delbetänkande föreslår att det införs ett lägre beviskrav vid Försäkringskassans prövning av vissa sjukskrivnas återgång i arbete hos arbetsgivaren och att tidpunkten för prövning av sjukskrivna mot ett normalt förekommande arbete senareläggs (SOU 2019:2). Utredningen lämnar i delbetänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring förslag om tidsgränserna vid 180 och 365 dagar i rehabiliteringskedjan och om begreppet normalt förekommande arbete (SOU 2020:6). Särskilda regler föreslås för försäkrade

som fyllt 65 år. Vidare föreslås att Försäkringskassan ska ange vilken typ av arbete som avses så att det blir tydligare hur arbetsförmågan har bedömts. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2020.

När det gäller kvaliteten i sjukskrivningsprocessen noteras att utredningen Finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring anser att det bör skapas incitament för landstingen (numera regionerna) och Försäkringskassan att göra fler och tidiga insatser för att förebygga orsaker till sjukskrivning och för att den enskilde hållbart ska kunna återvända till arbete efter sjukfrånvaro (SOU 2018:80). Utredningen föreslår att det ska införas en ny lag. Utredningen anser också att det bör ges ett statligt stöd till regionerna med upp till 2 miljarder kronor årligen för att öka samarbetet och minska sjukfrånvaron. Vidare föreslår utredningen att det bör inrättas ett nationellt forum för kunskaps- och genomförandestöd om sjukskrivningar. Utredningen understryker vikten av att vården stärker kompetensen och minskar administrationen under sjukskrivningsprocessen.

Vidare noteras att Försäkringskassan sedan flera år har i uppdrag att stärka sjukförsäkringshandläggningen för att åstadkomma en välfungerande sjukskrivningsprocess. Sedan 2018 har Försäkringskassan i uppdrag att förstärka arbetet för att stödja individer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. I sina årsredovisningar redovisar Försäkringskassan genomförda insatser och resultat.

Utskottet konstaterar att en trygghet och välfungerande sjukförsäkring ska se till människors förmåga att arbeta, snarare än att fokusera på deras begränsningar. Utskottet håller med om att det är ytterst väsentligt att villkoren i sjukförsäkringen och regelverket har en ändamålsenlig utformning. Det faktum att det är flera aktörer som har ansvar för att ge försäkrade stöd i sjukskrivningsprocessen innebär att aktörerna behöver föra en dialog och samverka. Om detta brister är det ytterst individen som hamnar i kläm. Särskilt viktigt är det att arbeta med tidig dialog. En tidig dialog ger förutsättningar för att kunna bygga en långsiktig och stabil samverkan, vilket gynnar den försäkrade.

Utskottet ser positivt på de åtgärder som regeringen vidtar för att modernisera sjukförsäkringssystemet och på det arbete som bedrivs med att skapa incitament för att förebygga sjukskrivning. Utskottet anser att det arbete som pågår bör avvaktas. Enligt utskottet finns det därför inte skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om bl.a. en översyn av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen, införande av en ny rehabiliteringsmodell, ökade drivkrafter till arbete eller en utvärdering av reglerna för arbetsgivares ansvar. Motionerna 2019/20:2257 (M) yrkande 6, 2019/20:2796 (SD) yrkandena 8 och 12, 2019/20:3104 (V) yrkandena 2 och 9, 2019/20:2989 (KD) yrkandena 1 och 2, 2019/20:1394 (S), 2019/20:1125 (S) och 2019/20:1128 (S) avstyrks med det anförda. Även motion 2019/20:1508 (MP) om att låta utreda möjligheten till basinkomst som utan villkor ges till alla avstyrks med det anförda.

När det gäller kvalificering genom krav på bosättning och krav på laglig vistelse i Sverige för att få tillgång till trygghetssystemen och export av förmåner behandlas dessa frågor i betänkandet Svensk social trygghet i en

globaliserad värld (SOU 2017:5). Utredningen föreslår bl.a. att en person ska vistas lagligt i Sverige för att få tillgång till svenska bosättningsbaserade förmåner. Förslagen bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att pågående arbete bör avvaktas. Därmed avstyrks motionerna 2019/20:2833 (M) yrkande 11, 2019/20:3368 (M) yrkande 39, 2019/20:2836 (M), 2019/20:3121 (SD) yrkande 21, 2019/20:3229 (SD) yrkandena 1–3, 2019/20:3108 (C) yrkande 12 och 2019/20:3244 (C) yrkande 4.

Personer som har sjukersättning enligt de regler som gällde före den 1 juli 2008 har möjlighet att arbeta ideellt och med politiska uppdrag och ändå behålla sin sjukersättning. Även övriga personer med aktivitets- eller sjukersättning som inte omfattas av dessa regler har en sådan möjlighet inom ramen för den restarbetsförmåga som personen bedöms ha kvar, den s.k. åttondelen. En bedömning måste göras i varje enskilt fall av hur aktiviteterna påverkar rätten till ersättning (RÅ 2006 ref. 17). Utskottet vill i detta sammanhang understryka värdet av ideellt arbete och politiska uppdrag eftersom det kan gynna den enskildes rehabilitering och återgång i arbete. Utskottet finner dock inte skäl att föreslå någon översyn av dessa regler eller reglerna för bedömning av arbetsförmåga för rätt till sjukpenning. Motion 2019/20:3104 (V) yrkande 5 avstyrks därför.

När det gäller operativa ingrepp har rättspraxis efter hand utvecklats så att anledningen till ingreppet inte tillmäts någon betydelse när det gäller att bedöma ett eventuellt sjukdomstillstånd efter ingreppet. Bedömningen ska i stället göras utifrån det sjukdomstillstånd som det operativa ingreppet medfört. Bland annat beroende på de ytterligt svåra avgränsningsfrågor som kan uppkomma är utskottet för närvarande inte berett att genom lagstiftning förändra den praxis som gäller ersättning i samband med olika sjukdomstillstånd. Yrkandet i motion 2019/20:91 (SD) avstyrks därmed.

Den 1 januari 2019 infördes merkostnadsersättning som en ny ersättning som på sikt ersätter handikappersättningen. Enligt reglerna ska personen ha fått sin funktionsförmåga nedsatt innan han eller hon har fyllt 65 år (50 kap. 4 § socialförsäkringsbalken, SFB). En arbetsgrupp vid Socialdepartementet föreslår i enlighet med principerna i Pensionsgruppens överenskommelse att åldersgränserna för rätt till merkostnadsersättning ska anpassas till och följa riktåldern och att de nuvarande 65-årsgränserna ska höjas till 66 år 2023 och knytas till riktåldern för pension, dvs. 67 år, fr.o.m. 2026 (Ds 2019:2). I proposition 2018/19:133 En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv anger regeringen att de förslag som ska genomföras 2023 och 2026 planeras att läggas fram i samband med förslag om 65-årsgränserna i skattesystemet. Utskottet anser att pågående arbete bör avvaktas. Motion 2019/20:2796 (SD) yrkande 17 om att justera den övre åldersgränsen för ersättning till vuxna med funktionsnedsättning avstyrks därför.

När det gäller regelförenkling m.m. för medborgare som flyttat inom Norden behandlas dessa frågor i betänkandet Svensk social trygghet i en globaliserad värld (SOU 2017:5). Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att pågående arbete bör avvaktas. Motion 2019/20:636 (S) avstyrks med det anförda.

Felaktiga utbetalningar m.m.

Från och med 2019 lämnar Försäkringskassan varje månad uppgifter till Skatteverket om utbetalda skattepliktiga ersättningar och skatteavdrag, s.k. arbetsgivardeklaration på individnivå. Vidare har Försäkringskassan för vissa ändamål direktåtkomst till beskattningsdatabasen för att inhämta uppgifter per betalningsmottagare och vissa andra uppgifter i en arbetsgivardeklaration (2 kap. 8 c § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet).

Från och med den 1 januari 2020 omfattar bidragsbrottslagen även vissa stöd, bidrag och ersättningar till enskilda personer, men som betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den personen. Det kan t.ex. vara tandvårdsstöd eller assistansersättning. Även lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen utvidgades på samma sätt och avser dessutom pensioner. Underrättelseskyldigheten gäller även för kommuner. Dessutom skärptes straffen för bidragsbrott (prop. 2018/19:132, bet. 2019/20:SfU8, rskr. 2019/20:13).

Delegationen mot överutnyttjande av och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet föreslår en rad åtgärder och förslag som syftar till att säkerställa korrekta utbetalningar, både på kort och lång sikt (SOU 2019:59). Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Vidare noteras att en utredning ska lämna förslag på hur en samordnande funktion för statliga utbetalningar från välfärdssystemen kan öka möjligheterna att förhindra felaktiga utbetalningar, effektivisera utbetalningsprocesser och förbättra servicen till medborgarna (dir. 2018:50). Uppdraget ska redovisas senast den 29 maj 2020.

Som utskottet uttalat tidigare behöver samhällets förmåga stärkas för att stoppa och lagföra personer som ägnar sig åt brottslighet riktad mot välfärdssystemet. Utskottet förutsätter att pågående arbete bedrivs skyndsamt och anser att pågående utredningar och regeringens beredning bör avvaktas. Motionerna 2019/20:1489 (M), 2019/20:1490 (M), 2019/20:1967 (M) yrkande 3, 2019/20:2623 (M) yrkande 2, 2019/20:2796 (SD) yrkande 15, 2019/20:3191 (KD) yrkande 34 och 2019/20:941 (S) yrkandena 1 och 2 avstyrks med det anförda.

Utskottet anser inte att Försäkringskassan kan vara skyldig att underrätta försäkringsbolag om att utbetalningar av ersättning till en försäkrad har upphört eller minskats. Det borde vara den försäkrades skyldighet att göra detta. Försäkringsbolaget bör vara skyldigt att informera den försäkrade om denna skyldighet. Motion 2019/20:1067 (M) avstyrks därmed.

Vård av närstående

En försäkrad som vårdar en närstående som är svårt sjuk har rätt till närståendepenning för tid när han eller hon avstår från förvärvsarbete i samband med vården, om den sjuke är försäkrad enligt socialförsäkringsbalken.

En särskild utredare ska föreslå hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU ska genomföras i svensk rätt (dir. 2019:97). Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2020.

Utskottet anser att pågående arbete bör avvaktas. Utskottet är därmed inte berett att tillstyrka yrkanden om att utreda en modell för vård av föräldrar eller närstående. Därmed avstyrks motionerna 2019/20:2181 (M), 2019/20:2796 (SD) yrkande 18, 2019/20:3293 (KD) yrkande 90 och 2019/20:2989 (KD) yrkande 14.

Trygghetssystem för företagare och studerande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. deltidssjukskrivning vid studier, översyn av trygghetssystemen för företagare och studerande och beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI).

Jämför reservation 13 (SD), 14 (C), 15 (KD) och 16 (L).

Gällande ordning

Sjukpenninggrundande inkomst

Den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete utgör den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst (SGI) (25 kap. 2 § SFB). För att få bl.a. sjukpenning krävs att den försäkrade har kvalificerat sig för en SGI. Grundregeln för att en person ska ha en SGI är således att han eller hon har en inkomst av förvärvsarbete. Om förvärvsarbetet avslutas upphör även SGI:n. Det finns dock en efterskyddstid på tre månader (26 kap. 18 § SFB).

Det är möjligt att behålla SGI:n i de fall den försäkrade avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete av något skäl som anges i 26 kap. 11–18 a §§ SFB (SGI-skyddad tid). Omständigheter som ger rätt till skydd av SGI:n kan t.ex. vara att den försäkrade studerar, är föräldraledig eller har ett kortare avbrott i förvärvsarbetet.

Trygghetssystemen för företagare

Under 2010 infördes nya regler för sjuk- och föräldrapenning, karenstid och sjuklön för företagare. Den grundläggande karenstiden i sjukförsäkringen för egenföretagare är 7 dagar, men med möjlighet att välja en karenstid på 1, 14, 30, 60 eller 90 dagar. Vidare gäller en uppsägningstid vid begäran om kortare

karenstid som motsvarar det antal dagar med vilket karenstiden förkortas. Ju längre karenstid, desto lägre blir avgiften. En näringsidkare som har fyllt 55 år kan dock inte byta till en kortare karenstid. Rätt till sjuklön enligt sjuklönelagen gäller inte för en egenföretagare, utan företagaren får, med undantag för karenstiden, sjukpenning från Försäkringskassan även under de första 14 dagarna (25 kap. 9 § SFB).

För en försäkrad som bedriver näringsverksamhet i form av aktiebolag beräknas SGI:n på den lön som tas ut från bolaget. Det innebär att om den försäkrade blir sjuk är bolaget skyldigt att betala sjuklön. För den som bedriver näringsverksamhet som fysisk person eller i form av t.ex. handelsbolag, s.k. egenföretagare, räknas SGI:n med utgångspunkt i den taxerade nettoinkomsten.

En försäkrad som har inkomst av annat förvärvsarbete och bedriver näringsverksamhet, i form av en enskild näringsverksamhet, ett handelsbolag eller ett kommanditbolag, kan under ett uppbyggnadsskede få en SGI som minst motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning, s.k. jämförelseinkomst. Det gäller oavsett om det är fråga om ett nystartat företag eller om den försäkrade har övertagit en redan etablerad verksamhet (25 kap. 9 § SFB). Sedan augusti 2018 beräknas SGI för företagare som startar ett aktiebolag på inkomsten av anställningen i aktiebolaget enligt principerna som gäller för övriga företagare under företagets uppbyggnadsskede (25 kap. 7 a § SFB). Tiden för uppbyggnadsskedet är 36 månader.

Sedan juli 2018 lämnas uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag på individnivå månadsvis till Skatteverket, dvs. per betalningsmottagare (bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256). Uppgifterna lämnas i en arbetsgivardeklaration i stället för årligen i en kontrolluppgift.

Ett företag kan få avdrag för avsättning till periodiseringsfond. Ett avdrag ska återföras till beskattning senast det sjätte taxeringsåret efter det taxeringsår som avdraget hänförs till. Fonderna underlättar företagets finansiering med eget kapital och ger en möjlighet till förlustutjämning bakåt.

Trygghetssystemen för studerande

En omständighet som ger rätt till SGI-skydd är att den försäkrade studerar med studiestöd. Med studiestöd avses studiehjälp, studiemedel och studiestartsstöd.

För att skydda sin SGI måste den försäkrade ha uppfyllt villkoren för SGI-skydd under hela perioden sedan den försäkrade utförde det arbete som SGI:n grundades på. Under studierna är SGI:n vilande och den försäkrade kan inte få någon sjukpenning på den vilande SGI:n förrän studierna har avslutats. En studerande kan dock vid sjukdom under studietiden få sjukpenning baserad på sådant arbete som sker vid sidan av studierna, s.k. studietids-SGI (26 kap. 19 §).

Sedan den 1 juli 2018 kan den som studerar på heltid vara sjukskriven på halvtid och behålla studiemedlen om den studerande på grund av en våldokumenterad sjukdom riskerar att få en eller flera längre sjukperioder under en tolv månadersperiod (3 kap. 28 § studiestödsförordningen [2000:655]).

Särskilda regler gäller för den som bedriver studier inom sitt eget yrkesområde. I sådana fall är den studerandes SGI skyddad även om den studerande inte fått studiestöd. SGI-skydd gäller även för den som uppbär bidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå samt för den som får studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd (2 § förordningen [2000:1418] om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst).

För den som inte har haft någon förvärvsinkomst innan studierna påbörjades finns ett särskilt försäkringsskydd i studiemedelssystemet som innebär att en studerande har rätt att behålla sina studiemedel vid sjukdom, trots att han eller hon inte studerar. Det krävs i dessa fall bl.a. att den studerande är helt oförmögen att studera på grund av sjukdom. En eventuell lånedel kan även skrivas av för tiden efter 30 dagars sjukdom. (3 kap. 26–32 §§ och 4 kap. 11 § studiestödsförordningen [2000:655]).

Vidare gäller sedan den 1 juli 2018 ett SGI-skydd för försäkrade för eftergymnasiala studier oavsett om de får studiemedel eller inte, dock under förutsättning att utbildningen är på minst halvtid och berättigar till studiestöd (26 kap. 11 § SFB). Vidare gäller ett SGI-skydd för studier på grundläggande eller gymnasial nivå eller motsvarande utbildning i t.ex. folkhögskola för de försäkrade som på grund av sin ålder inte är berättigade till studiehjälp, oavsett om den studerande får studiestöd eller inte.

När det gäller en försäkrad med sjukersättning har han eller hon möjlighet att arbeta eller studera utan att förlora rätten till ersättning, s.k. vilande sjukersättning (36 kap. 18 § SFB). Studiemedel betalas dock ut först vid 50 procents studietakt.

Studielån som avser den del av en sjukperiod som följer efter en karenstid om 30 dagar ska inte betalas tillbaka (4 kap. 10 och 11 §§ studiestödsförordningen).

Motionerna

Trygghetssystemen för företagare

I motion 2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M) begärs ett tillkännagivande om att införa samma karenstid för sjukpenning för den som betalar egenavgift som för den som har anställning. Karenstiden för den som inte gjort ett aktivt val bör ändras från sju dagar till en.

I kommittémotion 2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om att slopa åldersgränsen för egenföretagare och göra det möjligt att även efter 55 års ålder fritt ändra karenstid i sjukförsäkringen.

I partimotion 2019/20:3108 av Annie Lööf (C) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att trygghetssystemen bör anpassas bättre till företagare. Ersättningar bör baseras på faktiskt uttagen lön, med övergångsregler för nystartade företag. Mindre arbetsuppgifter som krävs för företagets fortlevnad bör vara möjlig att kombinera med exempelvis att söka jobb och ta ut föräldraledighet.

I kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa e-inkomst samt bättre ekonomiskt skydd för företagare och de med egenanställning. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att se över sjukförsäkringen för att bättre möta företagares villkor. Allt som är skattegrundande ska inrapporteras månadsvis och elektroniskt till Skattemyndigheten från befintliga lönesystem och ersätta den nuvarande månadsvisa arbetsgivardeklarationen och den årsvisa kontrolluppgiften genom ett system som myndigheten utvecklar. Vidare bör Parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag om förbättringar för företagare och uppdragstagare, med bättre skydd under uppbyggnadsskedet och främjande för företagare och jämställdhet, införas omgående.

I kommittémotion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att se över regelverket för periodiseringsfonder så att inkomsterna blir sjukpenninggrundande.

Även i motion 2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över om inkomster som förs till periodiseringsfond kan ingå i SGI. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att det bör utredas hur inkomsterna ska ingå i SGI. Inkomster som överförts till en periodiseringsfond under intjänandeåret eller beskattningsåret räknas inte med i SGI, vilket är orimligt. Det kan leda till avslag på sjukpenning trots att inkomsten beskattats.

I motion 2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om Försäkringskassans skyldighet att vara välinformerad om egenanställning. Försäkringskassans kunskaper om egenföretagare behöver stärkas eftersom ärenden inte behandlas på ett likvärdigt sätt.

I motion 2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att göra en helhetsöversyn av trygghetssystemen för att inkludera företagare. Företagande bör uppmuntras och befintliga hinder för företagare bör tas bort.

I motion 2019/20:1790 av Per Åsling (C) begärs ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för beräkning av SGI utifrån deklarerat resultat på erlagda egenavgifter. Administration bör underlättas och det bör vara enklare för företagare att beräkna SGI.

I kommittémotion 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om förbättringar för företagare i socialförsäkrings-systemet. SGI-skyddet bör stärkas genom att t.ex. införa SGI baserat på historiska inkomstunderlag.

I motion 2019/20:564 av Marlene Burwick (S) begärs ett tillkännagivande om att verka för att öka tryggheten för egenföretagare vid sjukdom och föräldradighet. Bland annat bör Försäkringskassans informationsskyldighet vidareutvecklas, och myndighetens arbete med dessa frågor bör följas upp på ett bättre sätt.

I motion 2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att överväga möjligheterna att se över villkoren för småföretagare. Det är inte rimligt att småföretagare har ett sämre skydd än de flesta anställda. Därför bör företagares förutsättningar för trygghetsgaranti och ersättning vid långvarig sjukdom ses över.

Trygghetssystemen för studerande

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om studier som rehabilitering. Den försäkrade bör få rätt att behålla sin SGI vid studier, även om studietakten är lägre än 50 procent under sex månader.

I kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att se över studenters trygghet vid sjukskrivning. Regeringen bör se över om försäkrade kan vara deltidssjukskrivna och behålla studiemedlet på deltid och om det är lämpligt att Försäkringskassan fattar beslut om detta.

I kommittémotion 2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 54 begärs ett tillkännagivande om att de sociala trygghetssystemen bättre behöver anpassas till studenter. I yrkande 63 begärs ett tillkännagivande om studenters karensdagar och möjlighet till deltidssjukskrivning. En generell möjlighet till deltidssjukskrivning för studerande behöver utredas. Även studenters karensdagar, som är 30 dagar till skillnad från anställda som har en karensdag, bör ses över.

I kommittémotion 2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att se över SGI-reglerna för forskare.

Även i motion 2019/20:2762 av Linda Nordquist (L) begärs ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna till SGI för postdoktorala forskare i upp till tre år. Överhoppningsbar tid och begreppet ”studier inom det egna yrkesområdet” bör vidgas till att omfatta upp till tre års stipendiefinansierade post doc-studier, oavsett om sådana postdoktorala studier genomförs med stipendiefinansiering, och oavsett om studierna genomförs i Sverige eller utomlands.

I motion 2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ge studenter samma möjlighet till sjukskrivning och rehabilitering som anställda. Det ska finnas en generell möjlighet för studerande att kunna vara sjukskrivna på deltid. Även rehabiliteringsansvaret för studenter behöver förbättras.

Utskottets ställningstagande

Trygghetssystem för företagare

Utskottet kan konstatera att det nyligen har vidtagits en rad åtgärder för att öka tryggheten för företagare och utjämna skillnaderna mellan företagare som valt olika företagsformer. Bland annat kan en SGI under uppbyggnadsskede fastställas även för företagare som startar aktiebolag.

Den 1 januari 2019 trädde regler om uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen i kraft fullt ut. Arbetsgivardeklarationen lämnas elektroniskt. Syftet är att underlätta för betalningsmottagare, företag och andra utbetalare och systemet förväntas ge positiva offentligfinansiella effekter.

Parlamentariska socialförsäkringsutredningen har föreslagit att ersättning till företagare oavsett företagsform under ett uppbyggnadsskede ska baseras på inkomster under tiden närmast före den månad då verksamheten startade, s.k. historiska inkomster (EGI). Det kan t.ex. innebära att tidigare inkomster kan ligga till grund för SGI även för den som har startat ett aktiebolag, under de första 36 månaderna (SOU 2012:47 och SOU 2015:21). Beredning pågår inom Regeringskansliet.

Utskottet kan vidare konstatera att en utredare har fått i uppdrag att bl.a. utforma en ny arbetslöshetsförsäkring för fler, grundad på inkomster (dir. 2018:8). Bland annat EGI berörs i direktiven. Uppdraget ska redovisas senast den 15 maj 2020.

Utredningen om ett tryggare företagande i ett förändrat arbetsliv – för tillväxt och innovation bedömer bl.a. att fortsatta åtgärder och analyser är angelägna inom bl.a. områdena för SGI för företagare med enskild firma samt för regler som rör karens och sjukskrivning samt rehabilitering för företagare. Även frågan om periodiseringsfonder berörs i utredningsbetänkandet (SOU 2019:41). Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Med beaktande av vad som nu sagts och med hänsyn till att det arbete som pågår bör avvaktas avstyrks motionerna 2019/20:2438 (M), 2019/20:381 (SD), 2019/20:3108 (C) yrkande 15, 2019/20:3250 (C) yrkandena 12 och 13, 2019/20:3260 (C) yrkande 12, 2019/20:416 (C) yrkandena 1 och 2, 2019/20:407 (C) yrkande 1, 2019/20:197 (C) yrkande 1, 2019/20:1790 (C), 2019/20:2989 (KD) yrkande 13, 2019/20:564 (S) och 2019/20:2291 (S).

Trygghetssystem för studerande

Utskottet kan konstatera att det nyligen har vidtagits åtgärder för att öka tryggheten för studerande. Som utskottet nämnt föreslår Parlamentariska socialförsäkringsutredningen (SOU 2015:21) att det nuvarande systemet med SGI baserad på framtida inkomster ska kunna bytas ut mot ett system byggt på historiskt ersättningsgrundande inkomster. Vid beräkningen av historiska inkomster föreslås tiden med studier vara överhoppningsbar.

I delbetänkandet Ökad trygghet för studerande som blir sjuka (SOU 2018:9) föreslås bl.a. kortare karenstid för rätt till avskrivning av studielån, förtydligat ansvar för studieinriktad rehabilitering, och en tidsgräns för rätt till

studiemedel under sjukdom. Förslagen har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet välkomnar regeringens pågående arbete för att stärka studerandes ekonomiska trygghet vid sjukdom. Det är viktigt att det finns ett tydligt ansvar för att hjälpa studerande att komma tillbaka till studier efter en längre tids sjukdom. Detta förbättrar individens trygghet och bidrar också till en ökad genomströmning i utbildningarna. Vidare kan det ha stor betydelse för karriärbyte och för studerande med familj. Pågående utredningar och regeringens beredning av lämnade och kommande förslag bör avvaktas. Motionerna 2019/20:2796 (SD) yrkande 11, 2019/20:3250 (C) yrkande 10, 2019/20:3188 (KD) yrkande 54 och 63, 2019/20:3338 (L) yrkande 9, 2019/20:2762 (L) och 2019/20:1512 (MP) yrkande 3 avstyrks därmed.

Socialförsäkringsadministrationen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. införa en mentor för enskilda i sjukskrivningsprocessen, kvalitetssäkra bedömningarna om de medicinska underlagen, samköra uppgifter mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen och införa en rätt för den försäkrade att träffa en försäkringsläkare.

Jämför reservation 17 (M), 18 (SD), 18 (C), 19 (V), 20 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska säkerställa att Försäkringskassan har bättre verktyg och tydligare riktlinjer för att kunna granska sjukintyg på ett likvärdigt sätt. Bedömningarna måste vara rättssäkra och likvärdiga i hela landet. Det är en allvarlig brist att Försäkringskassans beslutsstöd inte är anpassat för diagnoser inom psykisk ohälsa och inte heller för situationer då personer har flera sjukdomstillstånd, s.k. samsjuklighet. Handläggningen vid psykisk ohälsa och samsjuklighet bör förbättras. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om behovet av att öka tillsynen av läkares arbete med sjukskrivningsfrågor. Försäkringskassan bör kunna få sätta upp kvalitetskrav för vårdgivare som skriver läkarintyg. Vidare bör Försäkringskassan ges i uppdrag att via administrativa register löpande följa upp och granska sjukskrivningsmönstret hos olika vårdgivare. Vid upprepade anmärkningar liksom vid rent fusk ska vårdgivare kunna förlora rätten att utfärda sjukintyg.

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om stärkt skydd mot godtyckliga avslag. Försäkringskassans överprövning av läkarintyg bör göras av en person med relevant försäkringsmedicinsk kompetens. Även kvaliteten i Försäkringskassans

avslagsbeslut bör förbättras. I yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om samkörning av uppgifter mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Försäkrade kan i dag hamna mellan stolarna eftersom de själva ska skriva in sig på Arbetsförmedlingen. Försäkringskassan bör därför få överföra relevanta uppgifter om den försäkrade när kassan bedömer att han eller hon har full arbetsförmåga. I yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om bredare möjligheter till koordineringsinsatser. Koordineringsinsatserna bör vara nära kopplade till den försäkrade samt omfatta koordinering, samverkan och samordning med alla inblandade aktörer, både hos Försäkringskassan, arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården m.fl.

Annie Lööf m.fl. (C) begär i partimotion 2019/20:3108 yrkande 8 ett tillkännagivande om att se över hur försäkrade med långvarig sjukfrånvaro kan ges bättre förutsättningar att komma i arbete. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att Försäkringskassan ska ha ett mål för återgång till arbete, i stället för dagens mål om att få ned antalet dagar som utbetalas från sjukförsäkringen. Många försäkrade som står utanför arbetsmarknaden är långtids-sjukskrivna. Försäkringskassan bör ha ett mål för hur många som ska komma tillbaka till arbete snarare än ett mål som enbart syftar till att den försäkrade ska lämna sjukförsäkringen, även om det innebär att han eller hon övergår till andra bidragssystem som omfattas av andra aktörers ansvarsområden.

I partimotion 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa en rätt för den försäkrade att träffa försäkringsläkaren. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag om förtydligade riktlinjer för Försäkringskassan. Försäkringskassan bör åläggas att göra bättre utredningar och involvera fler relevanta aktörer i sjukskrivningsprocessen.

I kommittémotion 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om behovet av fortsatta åtgärder kring de medicinska underlagen för bedömning av rätten till sjukförsäkring samt tydligare information till den försäkrade. Socialstyrelsens pågående utvecklingsarbete när det gäller det försäkringsmedicinska beslutsstödet och Socialstyrelsen och Försäkringskassans översyn av användningen av beslutsstödet vid samsjuklighet behöver följas upp. Vidare bör det säkerställas att Försäkringskassan kan granska sjukintyg på ett mer likvärdigt sätt och att de medicinska underlagen vid psykisk ohälsa förbättras. Den försäkrade behöver också få ökad förståelse för hur Försäkringskassans bedömningar går till och att läkarintygen utgör en del av denna bedömning. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om en mentor som ger den försäkrade stöd i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. En mentor skulle kunna hjälpa den försäkrade att ta till vara de möjligheter som finns och vara samtalspartner, bollplank och rådgivare inför olika val och beslut. Stödet skulle kunna vara särskilt betydelsefullt i övergången mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, särskilt för personer med psykiatriska diagnoser. Ett sådant system bör utredas.

I motion 2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att verka för att prioritera samordningsuppdraget. Försäkringskassan behöver ha större fokus på sitt samordningsuppdrag för att kunna ge tillräckligt stöd och hjälpa den försäkrade att återgå i arbete så fort som möjligt.

I motion 2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S) begärs ett tillkännagivande om att kvalitetssäkra Försäkringskassans arbete. Risken för att den försäkrade hamnar mellan stolarna bör minimeras. Teknikanvändningen i handläggningen bör ses över liksom möjligheten att inrätta en granskningsgrupp i ärendehandläggningen och en oberoende grupp i skadeståndsärenden.

Utskottets ställningstagande

Försäkringskassan är en central aktör i sjukskrivningsprocessen. Försäkringskassan bedömer om en försäkrad har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom samt prövar rätten till ersättning från sjukförsäkringen och ser till att behovet av rehabilitering klarläggs. Försäkringskassan samordnar rehabiliteringsinsatserna och ser till att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

I Försäkringskassans regleringsbrev för 2020 anger regeringen att sjukförsäkringens mål ska vara att ge trygghet vid sjukdom och vara ett effektivt stöd för att återfå arbetsförmåga och återgå i arbete. Vidare anges att sjukfrånvaron ska vara långsiktigt stabil och låg, vilket anges ersätta det tidigare samhällsmålet om att Försäkringskassan ska bidra till ett sjukpenningtal om 9,0. Det anges även att Försäkringskassan ska verka för att de olika aktörerna ska genomföra insatser som ligger inom deras respektive verksamhetsområden. Aktörerna ansvarar för att genomföra och bekosta insatserna medan Försäkringskassan följer upp åtgärderna och stöttar den försäkrade under processen.

En förutsättning för att Försäkringskassan ska kunna ge ett bra stöd till de försäkrade är att det vid behov finns välfungerande kontakter och kommunikation med relevanta aktörer. Det gäller den försäkrades arbetsgivare när en sådan finns, men även hälso- och sjukvården och Arbetsförmedlingen. Utskottet noterar att Försäkringskassan sedan 2018 har i uppdrag att, inom ramen för sitt lagstadgade samordningsuppdrag, särskilt förstärka arbetet för att ge stöd till sjukskrivna personer för återgång i arbete.

Försäkringskassan och Socialstyrelsen är två myndigheter som utifrån olika utgångspunkter och roller bär en stor del av ansvaret för att kvaliteten och följsamheten till förändrade förutsättningar säkras över tid. Utskottet kan konstatera att för att sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ska vara ändamålsenlig, rättssäker och effektiv måste samarbetet mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården fungera väl.

I samband med behandlingen av Riksrevisionens rapport Bedömning av arbetsförmåga vid psykisk ohälsa – en process med stora utmaningar (RiR 2018:11) anförde utskottet att kraven och förväntningarna som ställs på

behandlande läkare i sjukskrivningsprocessen behöver förtydligas särskilt när det gäller de psykiatriska diagnoserna. Vidare ansåg utskottet i likhet med Riksrevisionen att kraven på att både Försäkringskassan och hälso- och sjukvården sköter sin respektive del av ansvaret behöver stärkas. Mot den bakgrunden har riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen framfört behov av en översyn av det försäkringsmedicinska beslutsstödet och av Försäkringskassans modell för försäkringsmedicinsk analys. Översynen ska avse handläggningen vid psykiatriska diagnoser och särskilt vid samsjuklighet (bet. 2018/19:SfU13, rskr. 2018/19:145).

Utskottet noterar att Försäkringskassan nu har fått i uppdrag att tillsammans med Socialstyrelsen vidareutveckla sjukförsäkringshandläggningen i dialog med hälso- och sjukvården. För Försäkringskassans del handlar det om att se över hur läkarintygen kan utvecklas för att underlätta uppgiftsutlämnandet och se över Försäkringskassans utredningsskyldighet. För Socialstyrelsens del gäller det att bl.a. utveckla det försäkringsmedicinska stödet. I uppdraget ingår även att se över Försäkringskassans metoder vid psykiatriska diagnoser. Även strukturer och arbetsformer ses över och bör utvecklas för att skapa bättre samarbetsformer. Dessa förväntas stärka dialogen mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan. Det noteras särskilt att riksdagens tillkännagivande till regeringen ska beaktas i myndigheternas fortsatta arbete. Uppdraget ska redovisas senast i oktober 2021.

Från och med den 1 januari 2020 gäller en lagstadgad skyldighet för regionerna att erbjuda koordineringsinsatser till sjukskrivna patienter för att främja återgång till eller inträde i arbetslivet. Koordineringsinsatserna omfattar personligt stöd, intern samordning och samverkan med andra aktörer med inriktning på de behov som ska tillgodoses av regionerna inom hälso- och sjukvårdsverksamheten. Skyldigheten för regionerna att erbjuda koordineringsinsatser avser inte sådana insatser som andra aktörer ansvarar för, utan inriktas på de behov som ska tillgodoses av regionerna inom hälso- och sjukvårdsverksamheten. Utskottet noterar att avsikten är att ansvarsgränserna ska vara tydliga och avskilda från varandra. Enligt utskottets mening finns det därför inte anledning att utvidga regionernas ansvarsområde.

När det gäller Försäkringskassans samarbete med Arbetsförmedlingen anger regeringen i budgetpropositionen 2020 att myndigheterna har implementerat en gemensam process och att en dialog förs om hur reformeringen av Arbetsförmedlingen påverkar myndigheternas samarbete. Det framgår också att Försäkringskassan har utvecklat möjligheter till gemensamma digitala möten med de personer som myndigheterna samverkar om.

Utskottet håller med om att sjukförsäkringens bestämmelser är komplicerade och att försäkrade kan vara i underläge gentemot Försäkringskassan, såväl kunskapsmässigt som på grund av sjukdom, ålder, funktionsnedsättning eller andra faktorer. Dessa faktorer kan vara av särskild betydelse vid handläggning av ärenden om t.ex. sjukpenning och aktivitetsersättning. Det är av största vikt att en försäkrad som drabbas av ohälsa ska vara trygg. Den

försäkrade ska inte heller riskera att gå miste om en förmån som denne har rätt till på grund av att beslutsunderlaget har varit ofullständigt.

Utskottet noterar att Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har i uppdrag att granska hur Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna om myndighetens utredningsskyldighet i ärenden om sjukpenning och aktivitetsersättning (S2019/03411/SF). Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2020. I övrigt noteras att Försäkringskassan i en åiterrapport till regeringen i februari 2020 anger att den fortsätter med de systematiska kvalitetsuppföljningarna och att dessa är en integrerad del i myndighetens planering och uppföljning. Resultatet av uppföljningarna analyseras först i team och därefter för respektive förmåner. En annan form av kvalitetsuppföljning som används är att både pågående och avslutade ärenden följs upp av specialist och enhetschef i dialog med försäkringsutredare för att ge möjlighet till lärande genom reflektion och utveckling.

Mot bakgrund av vad som anförts och då pågående arbete bör avvaktas anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande med anledning av motionerna 2019/20:2257 (M) yrkandena 2 och 5, 2019/20:2796 (SD) yrkandena 13, 14 och 19, 2019/20:3104 (V) yrkandena 3 och 13, 2019/20:2989 (KD) yrkandena 8 och 12 samt 2019/20:943 (S), varför motionerna avstyrks.

Motion 2019/20:2102 (S) yrkande 3 om att prioritera samordningsuppdraget och motion 2019/20:3108 (C) yrkandena 8 och 9 om återgång i arbete får anses delvis tillgodosedda och avstyrks.

Sjukförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. se över rehabiliteringskedjan, sjukförsäkringens ersättningssystem, återinföra den bortre tidsgränsen och stärka samordningsförbundens verksamhet.

Jämför reservation 22 (SD), 23 (KD), 24 (M), 25 (SD), 26 (C), 27 (V), 28 (M, KD), 29 (C) och 30 (V).

Gällande ordning

Rehabiliteringskedjan

Den s.k. rehabiliteringskedjan styr när och i förhållande till vilket eller vilka arbeten som arbetsförmågan ska prövas. Bedömningen av rätt till sjukpenning görs utifrån fasta tidsgränser för försäkrade som har en anställning. Under de första 90 dagarna av en sjukskrivning bedöms den försäkrades förmåga att klara sitt vanliga arbete eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder (27 kap. 46 § SFB). Från och med den 91:a dagen ska även beaktas om den försäkrade kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren (27 kap.

47 § SFB). Från och med den 181:a dagen ska bedömas om den försäkrade kan försörja sig själv genom förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt. Om det finns särskilda skäl ska prövningen mot hela arbetsmarknaden kunna skjutas upp, dock inte längre än t.o.m. dag 365 i sjukperioden (27 kap. 48 § SFB).

Om den försäkrade är arbetslös bedöms arbetsförmågan under hela tiden i förhållande till ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. När det gäller egna företagare beaktas förmågan att kunna utföra det vanliga arbetet de första sex månaderna av sjukperioden, och därefter tillämpas övriga steg i rehabiliteringskedjan. För den som drabbas av sjukdom under föräldraledighet eller deltar i arbetsmarknadspolitiska program finns särskilda regler.

I stället för sjukpenning kan den försäkrade få rehabiliteringspenning om den försäkrade genomgår arbetslivsinriktad rehabilitering. Rehabiliteringspenningen lämnas på samma nivå som sjukpenningen, och även för dem som får rehabiliteringspenning prövas arbetsförmågan enligt reglerna för rehabiliteringskedjan.

Försäkringskassan samordnar och utövar tillsyn över de insatser som behövs för rehabiliteringen (30 kap. 8–11 §§ SFB). Vidare ska Försäkringskassan i samråd med den försäkrade se till att den försäkrades behov av rehabilitering snarast klarläggs och att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. Försäkringskassan ska, om den försäkrade medger det, samverka med arbetsgivaren, arbetstagarorganisationen, hälso- och sjukvården, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen och andra myndigheter som berörs. Försäkringskassan ska verka för att nämnda organisationer och myndigheter, var och en inom sitt område, vidtar de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade. Slutligen ska Försäkringskassan se till att rehabiliteringsåtgärder påbörjas så snart det är möjligt av medicinska och andra skäl.

Sedan den 1 juli 2018 är arbetsgivaren skyldig att upprätta en plan för återgång i arbete för arbetstagare som kan antas ha en nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom under minst 60 dagar. Planen ska vara upprättad senast dag 30 i sjukperioden (30 kap. 6 § SFB).

Den arbetslivsinriktade rehabiliteringen ska leda till att arbetstagaren ska kunna återgå till sitt gamla arbete eller få ett annat lämpligt arbete hos sin nuvarande arbetsgivare. Åtgärderna kan omfatta bl.a. ändrade arbetsuppgifter, arbetsträning, ändrade arbetstider, tekniska anpassningsåtgärder och särskilda arbetshjälpmiddel. Arbetsgivaren är dock inte skyldig att vidta åtgärder som innebär en utvidgning av verksamheten eller att skapa nya arbetsuppgifter.

Staten ger ekonomiskt stöd till arbetsgivare vid köp av utredningstjänster för att förebygga sjukfall och för att vid sjukfall öka arbetstagares möjligheter att återgå i arbete. Bidraget för köp av arbetsplatsnära stöd ändrade den 1 juli 2018 namn till bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete. Bidraget utvidgades även till att, förutom utredande insatser, även omfatta planering, genomförande och uppföljning. Vidare

har bidragsbeloppen höjts till 10 000 kronor per arbetstagare och år samt ges med högst 200 000 kronor per arbetsgivare.

Medicinsk rehabilitering syftar till att så långt som möjligt återställa den fysiska och psykiska funktionsförmågan och utförs till största delen av hälso- och sjukvården.

Arbetsförmedlingen har hand om den yrkesinriktade rehabiliteringen som är avsedd att hjälpa arbetssökande med särskilda behov att finna och få ett arbete, i första hand på den reguljära arbetsmarknaden. Rehabiliteringen består av utredning och funktionsbedömning, vägledning, arbetsprövning, arbetsplatsanpassning, studie- och yrkesvägledning, information om studier och yrken och anställningsförberedande aktiviteter.

Social rehabilitering sker i huvudsak i kommunal regi och syftar främst till att ge ekonomisk och social trygghet och att få människor att fungera socialt. Socialtjänsten ansvarar för social rehabilitering.

Finansiell samordning genom samordningsförbund (Finsam) bedrivs av förbunden och är en frivillig samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, regionerna samt en eller flera kommuner. Insatserna ska rikta sig till försäkrade med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser och syftar till att dessa ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärsarbete. Målgruppen befinner sig ofta långt ifrån arbetsmarknaden. Insatserna bestäms av respektive samordningsförbund och kan avse frågor om samlokalisering och att utveckla gemensamma metoder och individanpassade åtgärder för sjukskrivna. Försäkringskassan bidrar med statens andel motsvarande hälften av medlen; regionen och kommunen ska bidra med var sin fjärdedel.

Enligt lagen (2018:744) om försäkringsmedicinska utredningar ska regionerna tillhandahålla försäkringsmedicinska utredningar på begäran av Försäkringskassan. Försäkringsmedicinska utredningar utförs inom en hälso- och sjukvårdsverksamhet av legitimerad läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal. Iakttagelser och bedömningar av den försäkrades funktions- och aktivitetsförmåga ska sammanställas i ett skriftligt utlåtande och skickas till Försäkringskassan. En region får sluta avtal med en annan region eller någon annan i egenskap av vårdgivare om att utföra de uppgifter som regionen ansvarar för enligt lagen. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2019.

Från och med den 1 februari 2020 gäller lagen (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter. Enligt lagen ska alla regioner erbjuda koordineringsinsatser till sjukskrivna patienter för att främja deras återgång till eller inträde i arbetslivet.

Vidare gäller överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess som ska stimulera kvalitetshöjande insatser inom hälso- och sjukvården och utveckla samverkan med andra aktörer. Målet är att förebygga eller förkorta sjukskrivning och främja kvinnors och mäns återgång i arbete.

Ersättningsnivåer m.m.

En förutsättning för rätt till sjukpenning är att en sjukpenninggrundande inkomst (SGI) har fastställts för den försäkrade. SGI är den årsinkomst i pengar som en försäkrad kan förväntas få genom arbete (25 kap. 2 § SFB). SGI:n bestäms i samband med att en försäkrad ansöker om en förmån som grundas på SGI, t.ex. sjukpenning eller föräldrapenning. För att en försäkrad ska ha rätt till sjukpenning krävs att hans eller hennes arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. Sjukpenning lämnas enligt följande förmånsnivåer (27 kap. 45 § SFB):

1. Hel sjukpenning lämnas för dag när den försäkrade saknar arbetsförmåga.
2. Tre fjärdedels sjukpenning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst tre fjärdedelar men inte saknas helt.
3. Halv sjukpenning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst hälften men inte med tre fjärdedelar.
4. En fjärdedels sjukpenning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel men inte med hälften.

Den försäkrades sjukpenning ska beräknas på ett underlag som för sjukpenning på normalnivå motsvarar 80 procent av den försäkrades SGI och som för sjukpenning på fortsättningsnivå motsvarar 75 procent av den försäkrades SGI (28 kap. 7 § SFB).

Sedan den 1 juli 2018 är den högsta SGI:n 8 prisbasbelopp, dvs. 372 000 kronor för 2019. För att ha rätt till sjukpenning krävs att SGI:n uppgår till minst 24 procent av prisbasbeloppet, dvs. lägst 11 160 kronor för 2019.

SGI:n kan vara skyddad i vissa situationer. Det innebär att den försäkrade har en SGI som baseras på tidigare arbete trots att förvärvsarbetet har avbrutits eller inskränkts. En sådan situation är t.ex. att den försäkrade är helt eller partiellt arbetslös. En förutsättning för SGI-skydd vid arbetslöshet är att den försäkrade har varit arbetsökande genom Arbetsförmedlingen (26 kap. 13 § SFB). Sedan januari 2018 gäller ett SGI-skydd även i avvaktan på beslut om en ny period med sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall.

Karensavdrag m.m.

Från och med den 1 januari 2019 ersattes karensdagen med ett karensavdrag som ska uppgå till 20 procent av en genomsnittlig veckoersättning av sjuklön.

En försäkrad som riskerar ett större antal sjukperioder eller en eller flera längre sjukperioder under en tolv månadersperiod kan beviljas ett särskilt högriskskydd (27 kap. 40–44 §§ SFB). Bestämmelserna om särskilt högriskskydd är anpassade till reglerna om karensavdrag. Det särskilda högriskskyddet gäller för den tid som anges i Försäkringskassans beslut. Om det finns särskilda skäl för det kan beslutet gälla tills vidare (27 kap. 43 § andra stycket SFB).

Med anledning av spridningen av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har regeringen föreslagit att karensavdraget tillfälligt ska slopas

(prop. 2019/20:132). Staten ska i stället betala ut sjukpenning för första dagen i sjukfallet.

Motionerna

Rehabiliteringskedjan

I kommittémotion 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning som ska undersöka lämpligheten i och förutsättningarna för en särskild rehabiliteringskedja för vissa lättare psykiatriska diagnoser. Tidsgränserna i rehabiliteringskedjan är inte anpassade till annat än traditionella sjukdomstillstånd. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om behovet av att införa en förebyggandegaranti vid psykisk ohälsa. Försäkrade som har ett arbete och är i behov av förebyggande åtgärder bör i regel kunna få påbörja insatser inom en månad.

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att stärka rehabiliteringskedjan. Den personliga kontakten bör vara regelbunden med obligatoriska avstämningsmöten och kontrollstationer samt med en tydlig rehabiliteringsplan. Det behövs positiva incitament att återgå i arbete, och en förenklad övergång till sjukersättning för försäkrade som är långvarigt sjuka bör utredas.

I kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av sjukförsäkringen. Sjukförsäkringen bör ge tidigt stöd och hjälp till återgång i arbete med uppföljningar och avstämningar varje halvår. Rehabiliteringen bör därför stärkas med tidiga insatser, täta uppföljningar och avstämningar mellan den försäkrade, arbetsgivaren, Försäkringskassan och läkare. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att införa en flexibel återgång i arbete och rekommendationer för kortare sjukskrivning. Det är viktigt att den sjukskrivne snabbt kommer i arbete, annars riskerar han eller hon att hamna i isolering. Regler bör därför införas i rehabiliteringskedjan för en snabb, successiv återgång i arbete. Den första sjukskrivningstiden bör vara kort och möjligheterna att vara deltidssjukskriven bör öka. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att göra en översyn av samordningen inom sjukförsäkrings- och rehabiliteringskedjan. Rollfördelningen behöver bli tydligare så att försäkrade inte ska kunna hamna mellan stolarna. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att se över hur stödet till arbetsgivarna kan förbättras så att de lättare kan medverka till den anställdes återgång i arbete. Arbetsgivare behöver stöd och hjälp på olika sätt för att medverka till minskade sjukskrivningar och därför bör den försäkrades hela problembild belysas, t.ex. familjesituationen, egna barn och bonusbarn samt levnadsförhållanden i form av ekonomisk situation och socialt nätverk. I yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för att ge fler legitimerade vårdyrken rätt att skriva intyg för kortare sjukskrivningar. Det kan allmänt öka tillgången till läkare och vård.

I partimotion 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska slopa rehabiliteringskedjan och

återkomma med förslag om en ny rehabiliteringsmodell utifrån steg-för-steg-modellen. En återgång till den steg-för-stegmodell som gällde innan införandet av rehabiliteringskedjan bör utredas och analyseras. Modellen består av sju steg som på flera sätt liknar den nuvarande rehabiliteringskedjan, med den avgörande skillnaden att modellen inte innehåller några tidsgränser. Försäkringskassans handläggare ska vara närvarande under hela processen. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om utvidgad rätt till studier under rehabiliteringen. Det är i dag möjligt för sjukskrivna att studera med rehabiliteringspenning, men möjligheten är begränsad. Regeringen bör återkomma med förslag om att utöka den försäkrades rätt att studera under rehabiliteringen. Det kan underlätta återgång till arbete och karriärbyte. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag om att ändra Försäkringskassans samordningsansvar till en samordningsskyldighet. Försäkringskassan bör vara skyldig att kalla den försäkrade, Arbetsförmedlingen, arbetsgivaren, behandlande läkare och facklig organisation till ett övergångsmöte innan ett eventuellt beslut fattas om att dra in den försäkrades sjukpenning. För att sjukpenningen ska dras in bör det också säkerställas att Arbetsförmedlingen kan påbörja ett ärende.

Hans Eklind m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2019/20:2989 yrkande 9 ett tillkännagivande om att återinföra den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen samt en anpassad arbetsmarknadssituation. Sjukskrivna bör stimuleras att delta i åtgärder som leder till en snabb återgång i arbete, och aktörerna måste vara aktiva innan tidsgränsen nås.

I motion 2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S) begärs ett tillkännagivande om att 180-dagarsregeln bör ses över för att försäkrade ska få möjlighet att vara sjuka med sjukpenning tills de blir friska samt att hela rehabiliteringskedjan bör ses över. Försäkringskassans samordningsansvar att bistå den försäkrade fungerar inte enligt gällande regelverk.

I motion 2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att verka för att få överblick och ett tydligt ansvar för försäkrade så att inte någon riskerar att hamna utanför trygghetssystemet vid sjukdom. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att ge i uppdrag till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att arbeta fram samma definition på arbetsförmåga.

I motion 2019/20:1856 av Sultan Kayan (S) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att överväga att ändra sjukskrivningsprocessen och låta specialistläkare inom försäkringsmedicin hantera försäkrades sjukskrivningar när sjukperioden riskerar att bli långvarig. Specialistläkare bör användas för att effektivisera processen och få den rättssäker. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att verka för en översyn av Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd i dialog med vården. Beslutsstödet bör ändras och inte ge utrymme för generella diagnoser.

I motion 2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över rehabiliteringskedjan för att säkerställa att sjukför-

säkringen ger trygghet för försäkrade som drabbas av sjukdom. Den försäkrade bör inte bli utan ersättning på grund av orsaker som inte beror på sjukdomstillståndet eller den försäkrade själv. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att definiera vilka arbeten som kan anses vara normalt förekommande på arbetsmarknaden. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bör ha en gemensam definition om vad som är normalt förekommande arbete och vilka yrken som är normalt förekommande i dag.

Finsam

Solveig Zander m.fl. (C) begär i kommittémotion 2019/20:3250 yrkande 3 ett tillkännagivande om att samverkan enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser bör prioriteras av samtliga parter. Det finns brister i samarbetet, vilket leder till att försäkrade riskerar att hamna mellan stolarna. Det är därför angeläget att alla parter tar ansvar för att få samverkan att fungera.

I motion 2019/20:435 av Sofia Nilsson (C) begärs ett tillkännagivande om att lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser bör ändras så att samordningsförbunden får behandla personuppgifter om försäkrade som är föremål för rehabiliteringsinsatser inom ramen för den samverkan som finansieras enligt lagen. Förbunden har ett påtagligt behov av att få behandla personuppgifter efter införandet av EU:s nya dataskyddsregler och en dom från förvaltningsrätten i Stockholm län.

I partimotion 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag för att säkerställa att fler får tillgång till samordningsförbundens insatser och att samordningsförbundens insatser blir tillgängliga i alla landets kommuner. Det skulle kunna ge effekter som förbättrad hälsa, minskad sjukfrånvaro och att fler personer kan försörja sig själva. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om tydliga samverkansuppdrag, långsiktiga former för samordnade insatser och tydligare styrning av samverkansförbunden. Samordningsförbunden utgör en bra och effektiv form för att bedriva rehabilitering från sjukskrivning, och verksamheten bör stärkas ytterligare.

I motion 2019/20:1183 av Aylin Fazelian m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om samordningsförbunden. Det är viktigt att rehabiliteringen fungerar så att den försäkrade får det stöd och den hjälp som hen behöver för att komma tillbaka till arbetslivet. Det bör därför ses över hur samordningsförbunden kan effektiviseras genom att utvärdera och förenkla den statliga medverkan.

Ersättningsnivåer m.m.

I motion 2019/20:2433 av Jan Ericson (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa ett halvt karensavdrag. Möjligheten fanns med den gamla karensdagen och borde kunna återinföras även i dagens system med karensavdrag, vilket kan uppmuntra fler att försöka arbeta.

I kommittémotion 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att skräddarsy sjukskrivningsgraden. En försäkrads återgång i arbete efter sjukskrivning bör bedömas utifrån vad som fungerar för individen. Förmånssystemet bör ses över, och ersättningsnivåerna bör kunna ändras i steg om 5 procent. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om flexibel sjukskrivning. På olika håll i landet har det genomförts försök med flexibel sjukskrivning. Det bör införas generellt för att den försäkrade ska kunna få arbeta i den omfattning som är möjlig. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om incitament att återgå i arbete. Det bör vara möjligt för den försäkrade som har varit sjukskriven länge att återgå i arbete upp till 25 procent med bibehållen ersättning under sex månader. Om arbetstiden ökar därutöver bör ersättningsnivån minska gradvis.

I motion 2019/20:180 av Ola Johansson (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att en utveckling av det särskilda högriskskyddet bör utredas. Det bör underlättas för fler långtidssjukskrivna att få möjlighet att närma sig arbete med tryggheten att det finns en sjukförsäkring att falla tillbaka på om sjukdomen eller hälsan försämras. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att 25-procentsstegen vid sjukskrivning bör tas bort till förmån för en mer flexibel sjukskrivning. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att underlätta för medarbetare att i samråd med arbetsplatsen planera arbetstider utifrån medarbetarens förutsättningar och arbetets beskaffenhet. Sjukförsäkringens förmånsnivåer för sjukpenning bestäms i dag från den försäkrades normala arbetstid. I praxis finns det vissa undantag men då krävs det medicinska underlag för att få arbetsträna på annat sätt. Reglerna bör ändras så att förmånsnivåerna bestäms mer flexibelt.

I partimotion 2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att göra en översyn så att SGI baseras på den fastställda lönerevideringen retroaktivt, oavsett när löneavtalet undertecknades. I många fall undertecknas ett löneavtal mellan parterna flera månader efter att själva lönerevisionen skulle ha gjorts, och arbetstagaren får sedan sin lönerevidering retroaktivt. SGI beräknas då utifrån den gamla, lägre lönenivån.

I kommittémotion 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att slopa de fasta förmånsnivåerna i sjukpenningen, aktivitets- och sjukersättningen och rehabiliteringspenningen med en individanpassad procentsats på mellan 25 och 100 procent. Sjukförsäkringen bör göras om så att förmånsnivåerna blir mer flexibla.

I motion 2019/20:738 av Teres Lindberg (S) begärs ett tillkännagivande om sjukförsäkringen. Försäkringsskyddet bör stärkas och taket höjas så att fler försäkrade kan få ett fullgott skydd.

I motion 2019/20:1513 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att införa flexibel sjukpenning. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att individanpassa hur arbetstiden vid deltidssjukskrivning förläggs. Reglerna om hur arbetstiden ska förläggas för en person som är deltidssjukskriven bör bli mer flexibla. Det är bättre att få pröva att jobba fler timmar vissa dagar och få möjlighet till hel återhämtning

andra dagar. Det skulle ge förutsättningar att snabbare komma tillbaka till arbete.

Utskottets ställningstagande

En välfungerande sjukskrivningsprocess kännetecknas av att den försäkrade ges ett bra stöd för att återfå hälsan och för att snabbt kunna återgå i arbete. När det brister är det ytterst individen som hamnar i kläm. En förutsättning för en välfungerande sjukskrivningsprocess är att respektive aktör tar sitt ansvar, men också att det finns en dialog och samverkan mellan de berörda aktörerna. Det gäller i det enskilda fallet där samverkan kan vara avgörande för att stödja individen åter till hälsa och arbete. Det gäller också på strukturell nivå där gemensamma uppdrag och överenskommelser mellan berörda aktörer är viktiga för att åstadkomma en välfungerande sjukskrivningsprocess.

Utskottet kan konstatera att regeringen har avskaffat den bortre tidsgränsen och presenterat ett åtgärds paket om sju områden med 25 konkreta åtgärder som bygger på att regeringen, berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter och hälso- och sjukvården tillsammans tar ansvar och är aktiva. Det handlar om förebyggande åtgärder, insatser under sjukfallet och stöd för att hjälpa försäkrade att komma tillbaka i arbete.

När det gäller det försäkringsmedicinska beslutsstödet har Försäkringskassan och Socialstyrelsen i uppdrag att vidareutveckla sjukförsäkringshandläggningen i dialog med hälso- och sjukvården. För Försäkringskassans del handlar det om att se över och utveckla läkarintygen för att underlätta uppgiftsutlämnandet. För Socialstyrelsens del gäller det bl.a. att utveckla det försäkringsmedicinska stödet. I uppdraget ingår också att se över Försäkringskassans metoder vid psykiatriska diagnoser. Uppdraget ska redovisas i oktober 2021.

Utskottet kan vidare konstatera att det i betänkandet För att börja med något nytt måste man sluta med något gammalt – Förslag för en långsiktigt hållbar styrning inom området psykisk hälsa (SOU 2018:90) föreslås åtgärder för ett sektorsövergripande arbete för psykisk hälsa.

Vidare är arbetsgivaren sedan den 1 juli 2018 skyldig att inom 30 dagar ta fram en plan för återgång i arbete tillsammans med den anställde som är sjukskriven. Den införda lagreglerade skyldigheten kombineras med ett utökat ekonomiskt stöd, bidrag för arbetsplatsinriktad rehabiliteringsstöd och med insatser i förebyggande syfte. Försäkringskassan har i uppdrag att, inom ramen för sitt lagstadgade samordningsansvar, förstärka detta arbete genom att ge stöd till individen. Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har i uppdrag att utvärdera reformen. Uppdraget ska slutredovisas den 30 november 2021.

När det gäller den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan haft i uppdrag att se över befintligt regelverk för kvinnors respektive mäns ersättning vid deltagande i rehabiliteringsinsatser som bedrivs i samverkan mellan myndigheterna. Myndigheterna lämnade in en gemensam rapport i mars 2017. Myndigheternas förslag har

därefter beretts vidare inom Regeringskansliet och utmynnat i departementspromemorian Ersättning vid arbetslivsinriktad rehabilitering (Ds 2018:32). Regeringen föreslår nu i en proposition att den som är försäkrad, och som på grund av sjukdom är tillfälligt förhindrad att delta i en arbetslivsinriktad rehabilitering, ska kunna behålla rehabiliteringsersättningen under högst 30 kalenderdagar i följd (prop. 2019/20:126). Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

För att förbättra försäkrades övergång mellan sjukförsäkringen och arbetsmarknaden införde Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen under 2018 en ny mötesform, kallad omställningsmöte. Från och med oktober 2018 stärktes den försäkrades ekonomiska trygghet genom att SGI:n skyddas under 25 arbetsdagar för den som övergår från en skyddad period med sjukpenning till att aktivt söka ett arbete (förordningen [2000:1418] om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst).

Utskottet noterar att utredningen En trygg sjukförsäkring med människan i centrum i ett delbetänkande föreslår att det bl.a. ska införas ett lägre beviskrav vid Försäkringskassans prövning av vissa sjukskrivnas återgång i arbete hos arbetsgivaren och att tidpunkten för prövning av sjukskrivna mot ett normalt förekommande arbete ska senareläggas (SOU 2019:2). Vidare lämnar utredningen i delbetänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring bl.a. förslag om tidsgränserna vid 180 och 365 dagar i rehabiliteringskedjan och om begreppet normalt förekommande arbete (SOU 2020:6). Särskilda regler föreslås för försäkrade som fyllt 65 år. Vidare föreslås att Försäkringskassan ska ange vad för typ av arbete som avses så att det blir tydligare hur arbetsförmågan har bedömts. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2020.

I övrigt noteras att en särskild utredare – en nationell samordnare – har i uppdrag att göra det lättare för alla medverkande att samverka i sjukskrivningsprocessen (dir. 2018:27). Samordnaren ska bl.a. analysera nuvarande förhållanden när det gäller samverkan mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen, se över hur det förebyggande arbetet och stödet för återgång i arbete utvecklas hos olika aktörer och främja dialog för att skapa en smidigare process för individen från dag ett i ett sjukfall så att individen så tidigt som möjligt kan återfå hälsa och återgå i arbete. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2020.

När det gäller samordningsförbunden har ISF i uppdrag att utvärdera förbundens verksamhet. ISF har lämnat delrapporterna Samordningsförbundens organisation och verksamhet (2019:1) och Gör samordningsförbund någon skillnad? (2019:4). Uppdraget ska slutredovisas senast i december 2021.

Utskottet, som kan konstatera att ett brett och omfattande arbete pågår, anser att beredningen av de många förslagen bör avvaktas. Utskottet avstyrker därför motionerna 2019/20:2257 (M) yrkandena 1 och 7, 2019/20:2796 (SD) yrkande 1, 2019/20:435 (C), 2019/20:3250 (C) yrkandena 1–4, 6 och 24, 2019/20:3104 (V) yrkandena 1, 6 och 10–12, 2019/20:2989 (KD) yrkande 9, 2019/20:1042 (S), 2019/20:1183 (S), 2019/20:1856 (S) yrkandena 2 och 3,

2019/20:1823 (S) yrkandena 1 och 2 samt 2019/20:2102 (S) yrkandena 1 och 2.

Som utskottet har angett tidigare föreslår Parlamentariska socialförsäkringsutredningen (SOU 2012:47 och SOU 2015:21) att tryggheten i socialförsäkringen ska förbättras och ersättningarna baseras på historiskt faktiska inkomster. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 10) aviserar att den arbetar vidare med förslaget. Vidare föreslog Parlamentariska socialförsäkringsutredningen att en försäkrad i vissa fall ska kunna få sjukpenning med fler förmånsnivåer än 25, 50, 75 och 100 procent. Utredningen ansåg att flexibel sjukpenning ska kunna ges under den tid som arbetsförmågan bedöms mot den försäkrades vanliga arbete eller annat arbete hos arbetsgivaren. Enligt utskottets mening bör beredningen av förslagen avvaktas, och utskottet anser att det saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om sjukförsäkringens utformning m.m. Motionerna 2019/20:2796 (SD) yrkandena 6, 7 och 10, 2019/20:180 (C) yrkandena 1–3, 2019/20:3105 (KD) yrkande 12, 2019/20:2989 (KD) yrkande 10, 2019/20:738 (S) samt 2019/20:1513 (MP) yrkandena 1 och 2 avstyrks därför.

Utskottet noterar att regeringen i proposition 2017/18:96 Karensavdrag – en mer rättvis självrisk anger att den avser att följa upp att reformen om karensavdrag får avsedda effekter. Motion 2019/20:2433 (M) avstyrks med det anförda.

Aktivitets- och sjukersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bl.a. se över de ekonomiska villkoren inom aktivitets- och sjukersättningen.

Jämför reservation 31 (C), 32 (V) och 33 (KD).

Gällande ordning

Aktivitetsersättning kan beviljas i två olika former, dels på grund av nedsatt arbetsförmåga, dels på grund av förlängd skolgång (36 kap. 15 § SFB).

Sjukersättning ges till en försäkrad i åldrarna 19–64 år (33 kap. 16 § SFB). Numera kan både aktivitets- och sjukersättning ges till personer under 30 år. Före juli 2017 kunde dessa unga personer endast beviljas aktivitetsersättning.

Både aktivitets- och sjukersättning ges dels i form av en inkomstrelaterad ersättning, dels i form av garantiersättning till den som har inga eller låga förvärvsinkomster. Förmånerna kan ges som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Till den vars arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt ges hel förmån.

Beräkning av aktivitets- och sjukersättning

Av 34 kap. SFB framgår att den inkomstrelaterade aktivitets- och sjukersättningen beräknas på grundval av en fastställd antagandeinkomst. Antagandeinkomsten utgörs av de inkomster som den försäkrade hade under en viss tid i anslutning till försäkringsfallet. Nuvarande regler innebär att den inledningsvis fastställda antagandeinkomsten tillämpas även när den försäkrade som tidigare har haft partiell aktivitets- eller sjukersättning beviljas sådan ersättning i högre omfattning, exempelvis från en halv till hel ersättning. Antagandeinkomsten anknyts till prisbasbeloppet för det år då ersättningen ska börja lämnas och räknas om vid förändringar av detta belopp.

Steglös avräkning

För försäkrade som i juli 2008 hade rätt till icke tidsbegränsad sjukersättning gäller att de kan arbeta och behålla rätten till sjukersättning. Den utbetalda sjukersättningen minskas dock till viss del med hänsyn till arbetsinkomstens storlek (37 kap. SFB).

Vilande aktivitets- och sjukersättning

Sedan den 1 februari 2017 gäller att en försäkrad som haft aktivitetsersättning ett år kan få pröva att studera med hela ersättningen vilande. Om den försäkrade prövar att arbeta blir hela eller en del av ersättningen vilande, beroende på hur mycket han eller hon arbetar. En försäkrad som har sjukersättning kan få pröva att arbeta med vilande sjukersättning under högst 24 månader och ett belopp på 25 procent i månaden betalas ut under motsvarande tid (36 kap. 18 § SFB).

Tre fjärdedels aktivitets- och sjukersättning

För personer som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning ska det göras särskilda insatser för att han eller hon ska kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan (33 kap. 26–28 §§ SFB). Försäkringskassan ansvarar för att sådana insatser kommer till stånd.

Motionerna

I motion 2019/20:1940 av Lars Beckman (M) begärs ett tillkännagivande om en översyn av de ekonomiska villkoren för personer som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning. Sjuk- och aktivitetsersättningen bör inte minskas för försäkrade som deltar i kommunens dagliga verksamhet och uppbär habilitetsersättning.

I kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att genomföra en översyn eller utredning av aktivitets- och sjukersättningen. Sjukfrånvaron ökar och många hamnar i

utanförskap. Det förebyggande arbetet och andelen som arbetar med stöd av olika åtgärder bör öka.

I partimotion 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör utreda regelverket gällande sjukersättningen och bedömningen av arbetsförmågan för att säkerställa ekonomisk trygghet för långvarigt sjuka. Vid bedömningen av arbetsförmågan bör Försäkringskassan få ta hänsyn till omständigheter i det enskilda fallet, t.ex. ålder, kön och tidigare arbetslivserfarenhet. Det behövs också en förändring av reglerna för hur lång tid framåt arbetsförmågan ska vara nedsatt för att sjukersättning ska beviljas. I yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör undersöka möjligheten att höja bostadskostnadstaket i bostadstillägget för sjuk- och aktivitetsersättningen. En försäkrad med aktivitets- och sjukersättning har sämre möjligheter att få tillgång till bostäder med god standard och tillgänglighet jämfört med ålderspensionärer.

I kommittémotion 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om förbättrade regler för sjuk- och aktivitetsersättning för yngre. Reglerna om att personer i åldrarna 19–29 år kan beviljas sjukersättning måste följas upp. Det behöver säkerställas att omfattande insatser har gjorts för att så långt det är möjligt ta till vara försäkrades kapacitet och utvecklingsmöjligheter innan den som är yngre än 30 år kan komma i fråga för sjukersättning.

I motion 2019/20:1730 av Emma Carlsson Löfdahl (-) begärs ett tillkännagivande om att utreda en mer flexibel sjukersättning. En del sjukdomar går i skov och leder till att den försäkrade orkar att jobba mer vissa perioder och mindre andra perioder. Därför bör förmånsnivåerna ändras och individanpassas.

I motion 2019/20:997 av Johanna Haraldsson (S) begärs ett tillkännagivande om att reglerna för sjukersättningen bör ses över för att skapa goda förutsättningar att studera på deltid med bibehållen sjukersättning. För att skapa möjlighet för den försäkrade att kunna delta på den ordinarie arbetsmarknaden bör reglerna kring sjukersättning och studier ses över. Nuvarande regler skapar inlåsnings effekter.

I motion 2019/20:1410 av Hillevi Larsson (S) begärs ett tillkännagivande om att i framtiden överväga behovet av åtgärder för att tillgodose rimlig kompensation vid inkomstbortfall på grund av bestående arbetsoförmåga. I dag kompenseras den försäkrade vanligtvis endast med 30–40 procent av tidigare förvärvsinkomst. Sjukersättningen bör därför baseras på inkomstbasbelopp i stället för prisbasbelopp.

Utskottets ställningstagande

Från och med den 1 juli 2018 höjdes garantiersättningen i aktivitets- och sjukersättningen med drygt 300 kronor. Beräkningen av bostadstillägget och det särskilda bostadstillägget som knyts till aktivitets- och sjukersättningen höjdes den 1 januari 2018. Utskottet välkomnar de generella höjningarna och

anser inte att det nu finns anledning för riksdagen att göra ett tillkännagivande om att ytterligare stärka den ekonomiska situationen för försäkrade eller att låta sjukersättningen baseras på inkomstbasbelopp i stället för prisbasbelopp. Motionerna 2019/20:3104 (V) yrkande 15 och 2019/20:1410 (S) avstyrks med det anförda.

När det gäller habiliteringsersättning anger LSS-utredningen att det finns skäl att överväga hur denna ersättning bör behandlas skattemässigt och gentemot andra ersättningar och bistånd enligt socialtjänstlagen för att säkerställa att ersättningen får den avsedda effekten, att stimulera till deltagande i daglig verksamhet (SOU 2018:88). Beredning pågår inom Regeringskansliet. Med hänsyn till pågående beredningen saknas det enligt utskottet skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om en översyn av de ekonomiska villkoren för försäkrade som deltar i kommunens dagliga verksamhet och uppbär habiliteringsersättning. Motion 2019/20:1940 (M) avstyrks därmed.

När det gäller att förbättra möjligheterna att komma i arbete eller behålla ett arbete föreslår Flexjobbutredningen vissa flexiblare insatser, t.ex. flexjobb, för personer som har en nedsatt arbetsförmåga till följd av funktionsnedsättning eller sjukdom (SOU 2018:21). I departementspromemorian Ändrade bestämmelser om särskilda insatser med tre fjärdedels sjuk- eller aktivitetsersättning (Ds 2019:29) föreslås vidare att bl.a. en tydligare ansvarsfördelning för personer med tre fjärdedels sjuk- eller aktivitetsersättning.

Försäkringskassan har i uppdrag att förbättra stödet till unga som får avslag på ansökan om aktivitetsersättning (S2019/03413/SF). ISF har i uppdrag att granska och analysera hur Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna och om utredningsskyldigheten i handläggningen av bl.a. ärenden om aktivitetsersättning där ansökan om ersättning har avslagits. ISF har även i uppdrag att analysera orsakerna till variationen i avslag och nybeviljande av aktivitetsersättning.

För att trygga en välfungerande sjukskrivningsprocess har regeringen även tillsatt en nationell samordnare som, med individens och samhällets bästa i fokus, ska främja samverkan mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen (dir. 2018:27). Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2020.

Utskottet konstaterar att regeringen kontinuerligt arbetar med att utveckla och öka tryggheten i försäkringen samt förbättra möjligheterna för försäkrade med aktivitets- och sjukersättning att arbeta med stöd av olika åtgärder. Utskottet anser att det saknas skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande med anledning av motionerna. Motionerna 2019/20:3250 (C) yrkande 8, 2019/20:3104 (V) yrkande 8, 2019/20:2989 (KD) yrkande 16, 2019/20:997 (S) och 2019/20:1730 (-) avstyrks därför.

Arbets-skadeersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. att se över arbets-skadeförsäkringen, att säkerställa en jämställd och rättvis arbets-skadeförsäkring och att klassa skador som sker på daglig verksamhet som arbets-skada.

Jämför reservation 34 (SD), 35 (C) och 36 (V).

Motionerna

I motion 2019/20:2188 av Lotta Finstorp (M) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att tillsätta en utredning som tar fram en modell för en obligatorisk, primär arbets-skadeförsäkring som vilar på försäkrings-mässig grund och som skapar ekonomiska drivkrafter för arbets-givare att skapa trygga och säkra arbets-miljöer. Arbets-givarens arbets-skadeavgift ska fastställas utifrån risk för arbets-skada på arbets-platsen och avgiften bör sättas ned om arbets-givaren skapar säkra och trygga arbets-platser.

I kommittémotion 2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att klassa skador som sker på daglig verksamhet som arbets-skada hos Försäkrings-kassan. Den försäkrades deltagande i kommunens dagliga verksamhet anses inte som lönearbete och personerna får därför inte rätt till arbets-skadeersät-ning. Några kommuner har en försäkring som täcker traumaskador men inte t.ex. förslitningsskador.

Solveig Zander m.fl. (C) begär i kommittémotion 2019/20:3250 yrkande 9 ett tillkännagivande om att säkerställa en jämställd och rättvis arbets-skadeför-säkring. Arbets-skadeförsäkringen ska genussäkras så att både kvinnor och män får ett bra skydd. I många fall är det också svårt att fastställa om det är en arbets-skada. Om detta inte kan garanteras bör den försäkrade i stället vara berättigad till en engångssumma.

I motion 2019/20:1597 av Solveig Zander (C) begärs ett tillkännagivande om att omgående presentera en arbets-skadeförsäkring med hög trovärdighet och ett lagförslag för ekonomisk trygghet till dem som har rätt till det.

I kommittémotion 2019/20:123 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur arbets-skadeförsäkringen kan förbättras för att ge fler försäkrade den ersättning som de har rätt till. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att införa en bevislätnadsregel i arbets-skadeförsäkringen. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att förändra varaktighetskravet i arbets-skadeför-säkringen.

Utskottets ställningstagande

Den som skadar sig på sin arbetsplats kan få ersättning från den allmänna arbetsskadeförsäkringen, som betalas ut av Försäkringskassan. Försäkringen omfattar alla anställda, egna företagare och uppdragstagare. Med arbetsskada avses en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet, och en skada ska anses ha uppkommit om övervägande skäl talar för att skadan orsakats av olycksfall eller annan skadlig inverkan (39 kap. 3 § SFB).

Parlamentariska socialförsäkringsutredningen har i betänkandet Mer trygghet och bättre försäkring lämnat ett antal förslag till förbättringar för ökad likformighet, transparens och rättvisa i arbetsskadeförsäkringarna (SOU 2015:21). Syftet är att värna förtroendet för socialförsäkringarna och göra försäkringarna långsiktigt hållbara. Förslagen omfattar bl.a. ett nytt bedömningsstöd för prövning av arbetsskadeärenden, inrättande av ett arbetsmedicinskt råd och satsningar på statistik och forskning. Utredningen menar att osakliga skillnader i beviljandegraden mellan kvinnor och män måste förebyggas. Även förstärkta drivkrafter för arbetsgivare föreslås. I betänkandet Samlad kunskap – stärkt handläggning (SOU 2017:25) lämnas förslag om en mer jämställd och rättssäker försäkring vid arbetsskador. I betänkandet behandlas även bl.a. bestämmelserna om arbetsskada vid psykisk ohälsa.

Utskottet anser att regeringens beredning av förslagen bör avvaktas. Utskottet noterar att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering har i uppdrag att göra kunskapsöversikter om arbetsmiljöns betydelse för uppkomsten av sjukdom. Särskilt kvinnors arbetsmiljö ska beaktas. Vidare har ISF på regeringens uppdrag gjort en jämställdhetsanalys av handläggningen av arbetsskadeförsäkringen och i sin rapport angett att det inte har framkommit några systematiska och osakliga skillnader i handläggningen (rapport 2019:10). Motionerna 2019/20:2188 (M) yrkande 1, 2019/20:3250 (C) yrkande 9, 2019/20:1597 (C) och 2019/20:123 (V) yrkandena 1–3 avstyrks med det anförda.

Personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig kan få daglig verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Kommunen kan ge insatsen till personer som tillhör personkrets 1 eller 2 enligt 1 § LSS och som är i arbetsför ålder och inte förvärvsarbetar eller studerar. Daglig verksamhet syftar till att utveckla den enskildes möjlighet till ett förvärvsarbete och är inte en anställningsform (prop. 1992/93:159, s. 90). Motion 2019/20:819 (SD) yrkande 21 avstyrks därför.

Reservationer

1. Socialförsäkringarna, punkt 1 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6 och avslår motionerna
2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD),
2019/20:636 av Markus Selin (S),
2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (båda MP),
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 8, 12 och 17,
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 2 och 6 samt
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2, 5 och 9.

Ställningstagande

Sjukförsäkringen behöver reformeras för att bryta den negativa trenden och skapa en långsiktigt stabil försäkring som inte uppvisar de variationer över tid som gällt hittills. Möjligheterna och drivkrafterna att agera för att hjälpa den försäkrade tillbaka till arbetslivet bör stärkas för samtliga aktörer i sjukförsäkringssystemet.

2. Socialförsäkringarna, punkt 1 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 8, 12 och 17 samt
 avslår motionerna
 2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD),
 2019/20:636 av Markus Selin (S),
 2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
 2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
 2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
 2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (båda MP),
 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6,
 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 2 och 6 samt
 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2, 5 och 9.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en parlamentarisk kommitté som kan göra en ordentlig översyn av hela sjukskrivningsprocessen och rehabiliteringskedjan. Den försäkrade behöver få bättre stöd, och bemötandet bör förbättras. Vidare bör regeringen utreda om reglerna kan ändras så att sjukskrivna kan få pröva nytt yrke, särskilt försäkrade med psykisk ohälsa. Allt fler väljer också att arbeta längre upp i åldrarna. För att vuxna med funktionsnedsättning ska kunna fortsätta att utföra sitt arbete bör regeringen utreda om merkostnadsersättningen kan beviljas även efter 65 års ålder.

3. Socialförsäkringarna, punkt 1 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2, 5 och 9 samt
 avslår motionerna
 2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD),
 2019/20:636 av Markus Selin (S),
 2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
 2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
 2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
 2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (båda MP),
 2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6,
 2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 8, 12 och 17 samt
 2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 2 och 6.

Ställningstagande

Sjukförsäkringen bör vara individanpassad med flera nivåer för att underlätta återgång i arbete. Bedömningen bör alltid utgå från omständigheter i det enskilda fallet, t.ex. ålder, kön och tidigare arbetslivserfarenhet. Försäkrade med vissa sjukdomstillstånd påverkas negativt av återkommande prövningar av arbetsförmågan och borde kunna få beviljas sjukpenning under längre perioder utan ny prövning. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med det anförda.

Vidare bör det göras en översyn för att i lag säkra rätten för personer med sjukpenning samt sjuk- och aktivitetsersättning att engagera sig ideellt utan att det inkräktar på rätten till ersättning från sjukförsäkringen. Det har förekommit att personer med sjukersättning avråds av Försäkringskassan från att engagera sig ideellt eftersom det riskerar att minska deras rätt till ersättning. Många vågar därför inte engagera sig i t.ex. en ideell förening eller ett politiskt parti, vilket måste betraktas som en allvarlig inskränkning av demokratin.

Regeringen bör även tillsätta en utredning som utvärderar reglerna om arbetsgivarens ansvar för rehabilitering och incitament att säkerställa ett hälsosamt arbetsliv genom ökade satsningar på förebyggande arbete och mer effektiv rehabilitering. Det är dags att utvärdera effekterna av regeländringen om arbetsgivarens rehabiliteringsansvar som har varit i kraft i två år.

4. Socialförsäkringarna, punkt 1 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 2 och 6 samt
avslår motionerna
2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD),
2019/20:636 av Markus Selin (S),
2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (båda MP),
2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6,
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 8, 12 och 17 samt
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2, 5 och 9.

Ställningstagande

Socialförsäkringen bör vara obligatorisk och solidariskt finansierad via det offentliga. Målet för sjukförsäkringen bör vara att ge försäkrade som saknar arbetsförmåga på grund av sjukdom trygghet och att försäkrade som kan återfå arbetsförmågan hjälp och stöd för att återgå i arbete. Systemet bör utformas så att den försäkrade stimuleras att delta i åtgärder som leder till hälsa och återgång i arbete. Det bör också finnas utrymme för kompletterande lösningar och personligt ansvarstagande. Vidare bör det förebyggande arbetet för att minska antalet sjukskrivningar ses i ett bredare perspektiv. Regeringen bör vidta åtgärder som bidrar till minskad stress och skapar goda förutsättningar för en förbättrad hälsa. Även förutsättningarna och villkoren inom arbetslivet bör förbättras för att hålla nere sjukskrivningstalen.

5. Krav på kvalificering för EU-medborgare, punkt 2 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 39,
bifaller delvis motionerna

2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 21 och

2019/20:3229 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
yrkande 1 och

avslår motion

2019/20:3229 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen bör stramas upp. Det är inte rimligt att den som arbetar i Sverige och är medborgare i ett annat land kan få mellanskillnaden mellan barnbidrag i Sverige och barnbidrag i hemlandet för barn som bor i hemlandet tillsammans med den andra föräldern.

6. Krav på kvalificering för EU-medborgare, punkt 2 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 21 och
2019/20:3229 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
yrkandena 1–3 och
bifaller delvis motion
2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 39.

Ställningstagande

Reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen bör stramas upp. Den fria rörligheten inom EU innebär fördelar för Sverige och dess medborgare, men det finns skillnader inom unionen, främst i nivån på välfärden, vilket leder till orimliga bieffekter som missbruk av välfärden. Detta är inte godtagbart. Reglerna bör ändras för att förhindra missbruk och möjliggöra återbetalning när bidrag betalats ut felaktigt.

7. Krav på kvalificering för nyanlända från tredjeland, punkt 3 (M, SD)

av Linda Lindberg (SD), Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M), Maria Stockhaus (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2833 av Ulf KristerSSon m.fl. (M) yrkande 11 och
avslår motionerna
2019/20:2836 av Fredrik Schulte (M),
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och
2019/20:3244 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Tillgången till svenska bidrag och förmåner bör stramas upp och bara kunna erhållas genom arbete eller permanent och laglig bosättning i Sverige. Nyanlända ska i högre grad successivt arbeta sig till en rätt till socialförsäkring och bidrag. Regeringen bör utreda den exakta utformningen nogga för att utveckla ett långsiktigt och hållbart samhälle.

8. Krav på kvalificering för nyanlända från tredjeland, punkt 3 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och

2019/20:3244 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 4 och
avslår motionerna

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 11 och

2019/20:2836 av Fredrik Schulte (M).

Ställningstagande

Nyanlända bör kvalificera sig in i trygghetssystemen genom arbete. Det ökar drivkrafterna att komma i arbete, sänker kostnaderna och tydliggör att asylrätten handlar om att erbjuda skydd, inte förmåner. Regelverket för den som kommer hit på egen hand bör vara i linje med andra EU-länder och bygga på en gradvis kvalificering in i socialförsäkringssystemen.

9. Felaktiga utbetalningar m.m., punkt 4 (M, KD)

av Hans Eklind (KD), Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M),
Magdalena Schröder (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 34 och

avslår motionerna
2019/20:941 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1067 av Anders Hansson (M),
2019/20:1489 av Lotta Olsson (M),
2019/20:1490 av Lotta Olsson (M),
2019/20:1967 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,
2019/20:2623 av John Weinerhall (M) yrkande 2 och
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 15.

Ställningstagande

Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens samverkan mot organiserad brottslighet bör öka för att uppnå besparingar och underlätta återbetalningar. Regeringen bör därför utreda hur en samordnad statlig utbetalningsfunktion kan inrättas och kombineras med en förstärkt utbetalningskontroll. Utredningen bör skyndsamt tillsättas.

10. Felaktiga utbetalningar m.m., punkt 4 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 15 och
avslår motionerna
2019/20:941 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1067 av Anders Hansson (M),
2019/20:1489 av Lotta Olsson (M),
2019/20:1490 av Lotta Olsson (M),
2019/20:1967 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,
2019/20:2623 av John Weinerhall (M) yrkande 2 och
2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 34.

Ställningstagande

Lagstiftningen när det gäller påföljder vid bedrägeri bör ändras för att undvika missbruk. Konsekvenserna bör skärpas för försäkrade som olovligen och avsiktligt skaffar sig förmåner från välfärden. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med det anförda.

11. Vård av närstående, punkt 5 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 18 och avslår motionerna

2019/20:2181 av Lars-Arne Staxäng (M),

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 14 och

2019/20:3293 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 90.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda möjligheterna till vård av närstående som bör likna systemet för vård av barn. Det bör vara ett sjukdomstillstånd där den försäkrade ska vara beroende av omsorg från andra men inte behöver befinna sig i ett livshotande hälsotillstånd.

12. Vård av närstående, punkt 5 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 14 och

2019/20:3293 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 90 och avslår motionerna

2019/20:2181 av Lars-Arne Staxäng (M) och

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Möjlighet att beviljas ersättning för s.k. VAF-dagar bör införas i socialförsäkringen för att en äldre anhörig, närstående eller vän som är i behov av hjälp av

lite enklare slag t.ex. ska kunna få sällskap till läkare, tandläkare eller vid något annat viktigt besök. Regeringen bör utreda hur ett sådant kompletterande stöd för vård av anhörig närmare kan utformas.

13. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 1,

2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,

2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:564 av Marlene Burwick (S),

2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 3,

2019/20:1790 av Per Åsling (C),

2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S),

2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M),

2019/20:2762 av Lina Nordquist (L),

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 13,

2019/20:3108 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 15,

2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 54 och 63,

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 10, 12 och 13,

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 12 och

2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 9.

Ställningstagande

Under rehabilitering bör den försäkrade kunna få rätt att behålla sin sjukpenninggrundande inkomst vid studier, även om studietakten är lägre än 50 procent under sex månader. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med det anförda.

14. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 10, 12 och 13 samt

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 12 och

avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 1,

2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,

2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:564 av Marlene Burwick (S),

2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 3,

2019/20:1790 av Per Åsling (C),

2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S),

2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M),

2019/20:2762 av Lina Nordquist (L),

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 11,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 13,

2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 54 och 63 samt

2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 9.

Ställningstagande

Sjukförsäkringens regler bör ändras så att de anpassas bättre till företagare. Ersättningar bör baseras på faktiskt uttagen lön, med övergångsregler för nystartade företag. Mindre arbetsuppgifter som krävs för företagets fortlevnad bör vara möjligt att kombinera med exempelvis att söka jobb och ta ut föräldraledighet. Regeringen bör se över sjukförsäkringen för att bättre möta företagares villkor, bl.a. vad gäller möjligheterna att införa e-inkomst samt ett bättre ekonomiskt skydd för företagare och de med egenanställning. Allt som är skattegrundande ska inrapporteras månadsvis och elektroniskt till Skattemyndigheten från befintliga lönesystem och ersätta den nuvarande månadsvisa arbetsgivardeklarationen och den årsvisa kontrolluppgiften genom ett system som myndigheten utvecklar. Socialförsäkringsutredningens förslag om förbättringar för företagare och uppdragstagare med bättre skydd under uppbyggnadsskedet och främjande för företagare och jämställdhet bör

införas omgående. Även regelverket för periodiseringsfonder bör ses över så att inkomsterna blir sjukpenninggrundande.

Vidare bör studenters trygghet vid sjukskrivning öka. Regeringen bör se över om försäkrade kan vara deltidssjukskrivna och behålla studiemedlet på deltid och om det är lämpligt att Försäkringskassan fattar beslut om detta.

15. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 13 och

2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 54 och 63 samt avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 1,

2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,

2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:564 av Marlene Burwick (S),

2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 3,

2019/20:1790 av Per Åsling (C),

2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S),

2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M),

2019/20:2762 av Lina Nordquist (L),

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 11,

2019/20:3108 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 15,

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 10, 12 och 13,

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 12 och

2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 9.

Ställningstagande

Företagares skydd för sjukpenninggrundande inkomst bör stärkas genom t.ex. införandet av sjukpenninggrundande inkomst baserat på historiska inkomstunderlag.

Vidare bör de sociala trygghetssystemen anpassas bättre till studenter. Regeringen bör utreda möjligheten att stärka rätten till deltidssjukskrivning för studerande. Även studenters karensdagar, som är 30 dagar till skillnad från anställda som har en karensdag, bör ses över.

16. Trygghetssystem för företagare och studerande, punkt 6 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 9 och avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 1,

2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,

2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:564 av Marlene Burwick (S),

2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 3,

2019/20:1790 av Per Åsling (C),

2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S),

2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M),

2019/20:2762 av Lina Nordquist (L),

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 11,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 13,

2019/20:3108 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 15,

2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 54 och 63,

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 10, 12 och 13 samt

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 12.

Ställningstagande

Regeringen bör se över reglerna om sjukpenninggrundande inkomst för forskare. Överhoppningsbar tid och begreppet ”studier inom det egna yrkesområdet” kan behöva vidgas och t.ex. omfatta upp till tre års stipendiefinansierade post doc-studier.

17. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 5 samt avslår motionerna

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S),

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 13, 14 och 19,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 8 och 12,

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 13 samt

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Regeringen bör se till att Försäkringskassan får bättre verktyg och tydligare riktlinjer för att kunna granska sjukintyg på ett likvärdigt sätt. Bedömningarna måste vara rättssäkra och likvärdiga i hela landet. Det är en allvarlig brist att kassans beslutsstöd inte är anpassat för diagnoser inom psykisk ohälsa och inte heller för situationer då personer har flera sjukdomstillstånd, s.k. samsjuklighet. Vidare bör handläggningen vid psykisk ohälsa och samsjuklighet förbättras. Regeringen bör även ge Försäkringskassan möjlighet att sätta upp kvalitetskrav för vårdgivare som skriver läkarintyg. Försäkringskassan bör också ges i uppdrag att via administrativa register löpande följa upp och granska sjukskrivningsmönstret hos olika vårdgivare. Vid upprepade anmärkningar liksom vid rent fusk ska vårdgivare kunna förlora rätten att utfärda sjukintyg.

18. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 13, 14 och 19 samt avslår motionerna

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S),

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 5,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 8 och 12,

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 13 samt

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Försäkrads skydd mot godtyckliga avslag kan stärkas genom att Försäkringskassans överprövning av läkarintyg görs av en person med relevant försäkringsmedicinsk kompetens. Även kvaliteten i Försäkringskassans avslagsbeslut bör förbättras.

Försäkrade riskerar att hamna mellan stolarna eftersom de själva ska skriva in sig hos Arbetsförmedlingen. Försäkringskassan bör därför få överföra relevanta uppgifter till Arbetsförmedlingen om den försäkrade när kassan bedömer att han eller hon har full arbetsförmåga.

Vidare bör de nyligen införda reglerna om koordineringsinsatser för sjuk-skrivna patienter vidgas och även omfatta insatser som är nära kopplade till den försäkrade samt omfatta koordinering, samverkan och samordning med alla inblandade aktörer inom både Försäkringskassan, arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården m.fl.

19. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S),

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 5,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 13, 14 och 19,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 8 och 12 samt

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 13.

Ställningstagande

Många försäkrade som står utanför arbetsmarknaden är långtidssjukskrivna. Regeringen bör därför se över hur försäkrade med långvarig sjukfrånvaro kan ges bättre förutsättningar att komma i arbete. Vidare bör Försäkringskassan ha ett mål för återgång till arbete, i stället för dagens mål om att få ned antalet dagar som utbetalas från sjukförsäkringen. Försäkringskassans mål bör sättas utifrån hur många som ska komma tillbaka till arbete snarare än ett mål som enbart syftar till att den försäkrade ska lämna sjukförsäkringen, även om det innebär att han eller hon övergår till andra bidragssystem som omfattas av andra aktörers ansvarsområden.

20. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 13 samt avslår motionerna

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S),

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 5,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 13, 14 och 19,

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 8 och 12 samt

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag om att införa en rätt för den försäkrade att träffa försäkringsläkaren. Regeringen bör även återkomma med förslag om förtydligade riktlinjer för Försäkringskassan, som bör åläggas att förbättra utredningarna och involvera fler relevanta aktörer i sjukskrivningsprocessen.

21. Socialförsäkringsadministrationen, punkt 7 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 8 och 12 samt avslår motionerna

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S),

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 2 och 5,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 13, 14 och 19,

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 13 samt

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Regeringen bör följa upp Socialstyrelsens pågående utvecklingsarbete när det gäller det försäkringsmedicinska beslutsstödet samt Socialstyrelsens och Försäkringskassans översyn av användningen av beslutsstödet vid samsjuklighet. Vidare bör det säkerställas att Försäkringskassan kan granska sjukintyg på ett mer likvärdigt sätt, och att de medicinska underlagen vid psykisk ohälsa förbättras. Försäkringskassan bör även få i uppdrag att se till att den försäkrade förstår hur kassans bedömningar går till och att läkarintygen utgör en del av denna bedömning.

Regeringen bör också utreda ett system med en mentor som ger den försäkrade stöd i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. En mentor skulle kunna hjälpa den försäkrade att ta till vara de möjligheter som finns och vara samtalspartner, bollplank och rådgivare inför olika val och beslut. Stödet skulle kunna vara särskilt betydelsefullt i övergången mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, särskilt för personer med psykiatriska diagnoser.

22. Sjukpenning samt ersättnings- och förmånsnivåer, punkt 8 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 10 samt avslår motionerna

2019/20:180 av Ola Johansson (C) yrkandena 1–3,

2019/20:738 av Teres Lindberg (S),

2019/20:1513 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2433 av Jan Ericson (M),

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 10 och

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

Försäkrades återgång i arbete efter sjukskrivning bör bedömas utifrån vad som fungerar för individen. Sjukskrivningsgraden bör därför skraddarsys. Förmånssystemet bör ses över och ersättningsnivåerna bör kunna ändras i steg om 5 procent. För att öka incitamentet att återgå i arbete bör det även vara möjligt

för den försäkrade som har varit sjukskriven länge att återgå i arbete med upp till 25 procent med bibehållen ersättning under sex månader. Om arbetstiden ökar därutöver bör ersättningsnivån minskas gradvis. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet härmed.

Vidare har det på olika håll i landet genomförts försöksprojekt med flexibel sjukskrivning. Detta bör nu införas för att den försäkrade ska kunna få arbeta i den omfattning som är möjlig.

23. Sjukpenning samt ersättnings- och förmånsnivåer, punkt 8 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 10 och

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 12 och avslår motionerna

2019/20:180 av Ola Johansson (C) yrkandena 1–3,

2019/20:738 av Teres Lindberg (S),

2019/20:1513 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2433 av Jan Ericson (M) och

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 10.

Ställningstagande

I många fall undertecknas ett löneavtal mellan parterna flera månader efter att själva lönerevisionen skulle ha gjorts och arbetstagaren får sedan sin löneredering retroaktivt. SGI beräknas trots det utifrån den gamla, lägre lönenivån. Regeringen bör därför se över möjligheten kunna basera SGI på den fastställda lönerederingen retroaktivt, oavsett när löneavtalet undertecknades.

Vidare bör regeringen återkomma med förslag om att ändra reglerna i sjukförsäkringen så att förmånsnivåerna blir mer flexibla. De fasta förmånsnivåerna i sjukpenningen, aktivitets- och sjukersättningen och rehabiliteringspenningen bör slopas med en individanpassad procentsats på mellan 25 och 100 procent.

24. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1 och 7 samt avslår motionerna

2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S),

2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1856 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 2 och 3,

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1,

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 6 och 12 samt

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 4, 6 och 24.

Ställningstagande

Tidsgränserna i rehabiliteringskedjan är inte anpassade till annat än traditionella sjukdomstillstånd. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som ska undersöka lämpligheten i och förutsättningarna för en särskild rehabiliteringskedja för vissa lättare psykiatriska diagnoser. Vidare bör regeringen utreda behovet av att införa en förebyggandegaranti för psykisk ohälsa. Försäkrade som har ett arbete och är i behov av förebyggande insatser bör i regel kunna få börja med insatser inom en månad.

25. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S),

2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1856 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 2 och 3,
2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,
2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1 och 7,
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 6 och 12 samt
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 4, 6 och 24.

Ställningstagande

Regeringen bör stärka rehabiliteringskedjan. Den personliga kontakten bör vara regelbunden med obligatoriska avstämningsmöten och kontrollstationer med en tydlig rehabiliteringsplan. Det behövs positiva incitament att återgå i arbete och en förenklad övergång till sjukersättning för försäkrade som är långvarigt sjuka.

26. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 4, 6 och 24 samt avslår motionerna

2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S),

2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1856 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 2 och 3,

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1 och 7,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1 och

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 6 och 12.

Ställningstagande

Regeringen bör genomföra en översyn av sjukförsäkringen. Sjukförsäkringen bör ge tidigt stöd och hjälp till återgång i arbete med uppföljningar och avstämningar varje halvår. Rehabiliteringen bör därför stärkas med tidiga insatser, täta uppföljningar och avstämningar mellan den försäkrade, arbetsgivaren, Försäkringskassan och läkare. Vidare bör det införas en flexibel återgång i arbete. Det är viktigt att den sjukskrivne snabbt kommer i arbete, annars riskerar han eller hon att hamna i isolering. Rekommendationer för kortare sjukskrivning bör därför utformas och rehabiliteringskedjan utformas för en

snabb, successiv återgång i arbete. Den första sjukskrivningstiden bör vara kort, och möjligheterna att vara deltidssjukskriven bör öka. Regeringen bör även göra en översyn av samordningen inom sjukförsäkrings- och rehabiliteringskedjan. Rollfördelning behöver bli tydligare så att försäkrade inte ska kunna hamna mellan stolarna. Dessutom bör regeringen se över hur stödet till arbetsgivarna kan förbättras så att de lättare kan medverka till den anställdes återgång i arbete. Arbetsgivare behöver stöd och hjälp på olika sätt för att medverka till minskade sjukskrivningar och därför bör den försäkrades hela problembild belysa, t.ex. familjesituationen, egna barn och bonusbarn samt levnadsförhållanden i form av ekonomisk situation och socialt nätverk. Slutligen bör förutsättningarna ses över för att ge fler legitimerade vårdyrken rätt att skriva intyg för kortare sjukskrivningar. Det kan allmänt öka tillgången till läkare och vård.

27. Rehabiliteringskedjan, punkt 9 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 6 och 12 samt avslår motionerna

2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S),

2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1856 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 2 och 3,

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1 och 7,

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1 och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 4, 6 och 24.

Ställningstagande

Rehabiliteringskedjan bör slopas och ersättas med en ny rehabiliteringsmodell utifrån steg-för-steg-modellen. En återgång till den modell som gällde innan rehabiliteringskedjan infördes bör utredas och analyseras. Modellen består av sju steg som på flera sätt liknar den nuvarande rehabiliteringskedjan, med den avgörande skillnaden att modellen inte innehåller några tidsgränser. Försäkringskassans handläggare bör vara närvarande under hela processen.

Vidare bör regeringen återkomma med förslag om att utöka den försäkrades rätt att studera under rehabiliteringen för att underlätta återgång till arbete och

karriärbyte. Det är redan i dag möjligt för sjukskrivna att studera med rehabiliteringspenning, men möjligheten är för begränsad.

Dessutom bör regeringen återkomma med förslag om att ändra Försäkringskassans samordningsansvar till en samordningsskyldighet. Försäkringskassan bör vara skyldig att kalla den försäkrade, Arbetsförmedlingen, arbetsgivaren, behandlande läkare och facklig organisation till ett övergångsmöte innan ett eventuellt beslut fattas om att dra in den försäkrades sjukpenning. För att sjukpenningen ska kunna dras in bör det också säkerställas att Arbetsförmedlingen kan påbörja ett ärende.

28. Den bortre tidsgränsen, punkt 10 (M, KD)

av Hans Eklind (KD), Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 9.

Ställningstagande

För att möjliggöra återgång i arbete bör drivkrafterna att agera öka för de inblandade aktörerna. Sjukskrivna bör stimuleras att delta i åtgärder som leder till en snabb återgång i arbete. Både myndigheter och enskilda behöver sätta in kraftfulla resurser för att möjliggöra återgång i arbete. Aktörerna bör vara aktiva innan tidsgränsen nås. Regeringen bör därför återinföra den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen.

29. Samordningsförbunden, punkt 11 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motionerna
2019/20:435 av Sofia Nilsson (C),

2019/20:1183 av Aylin Fazelian m.fl. (S) och
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag som leder till att samverkan enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser prioriteras av samtliga berörda aktörer. Det finns brister i samarbetet, vilket leder till att försäkrade riskerar att hamna mellan stolarna. Det är därför angeläget att alla aktörer tar ansvar för att få samverkan att fungera.

30. Samordningsförbunden, punkt 11 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 11 samt avslår motionerna

2019/20:435 av Sofia Nilsson (C),

2019/20:1183 av Aylin Fazelian m.fl. (S) och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag för att säkerställa att fler får tillgång till samordningsförbundens insatser och att samordningsförbundens insatser blir tillgängliga i alla landets kommuner. Det skulle kunna ge effekter på förbättrad hälsa, minskad sjukfrånvaro och att fler personer kan försörja sig själva.

Regeringen bör även återkomma med förslag om tydliga samverkansuppdrag, långsiktiga former för samordnade insatser och tydligare styrning av samverkansförbunden. Samordningsförbunden utgör en bra och effektiv form för att rehabilitera tillbaka i arbete, och verksamheten bör stärkas ytterligare.

31. Aktivitets- och sjukersättning, punkt 12 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 8 och
avslår motionerna
2019/20:997 av Johanna Haraldsson (S),
2019/20:1410 av Hillevi Larsson (S),
2019/20:1730 av Emma Carlsson Löfdahl (-),
2019/20:1940 av Lars Beckman (M),
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 16 och
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 15.

Ställningstagande

Regeringen bör göra en översyn eller utredning av aktivitets- och sjukersättningen. Sjukfrånvaron ökar och många hamnar i utanförskap. Det förebyggande arbetet och andelen som arbetar med stöd av olika åtgärder bör öka.

32. Aktivitets- och sjukersättning, punkt 12 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 15 samt
avslår motionerna
2019/20:997 av Johanna Haraldsson (S),
2019/20:1410 av Hillevi Larsson (S),
2019/20:1730 av Emma Carlsson Löfdahl (-),
2019/20:1940 av Lars Beckman (M),
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 16 och
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 8.

Ställningstagande

För att säkerställa ekonomisk trygghet för långvarigt sjuka bör regeringen skyndsamt utreda regelverket för sjukersättning och bedömning av arbetsförmåga. Vid bedömningen av arbetsförmågan bör Försäkringskassan få ta hänsyn till omständigheter i det enskilda fallet, t.ex. ålder, kön och tidigare arbetslivserfarenhet. Det behövs också en förändring av reglerna för hur lång tid framåt arbetsförmågan ska vara nedsatt för att sjukersättning ska beviljas.

Vidare har en försäkrad med aktivitets- och sjukersättning sämre möjligheter att få tillgång till bostäder med god standard och tillgänglighet jämfört med ålderspensionärer. Regeringen bör därför undersöka möjligheten att höja bostadskostnadstaket i bostadstillägget för sjuk- och aktivitetsersättningen.

33. Aktivitets- och sjukersättning, punkt 12 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 16 och
avslår motionerna
2019/20:997 av Johanna Haraldsson (S),
2019/20:1410 av Hillevi Larsson (S),
2019/20:1730 av Emma Carlsson Löfdahl (-),
2019/20:1940 av Lars Beckman (M),
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 15 samt
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 8.

Ställningstagande

Det behöver säkerställas att omfattande insatser har gjorts för att så långt det är möjligt ta till vara den försäkrades kapacitet och utvecklingsmöjligheter innan den som är yngre än 30 år kan komma i fråga för sjukersättning. Regeringen bör därför följa upp och utvärdera de utökade möjligheterna för personer i åldrarna 19–29 år att beviljas sjukersättning.

34. Arbetskadeersättning, punkt 13 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 21 och
avslår motionerna
2019/20:123 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1–3,
2019/20:1597 av Solveig Zander (C),
2019/20:2188 av Lotta Finstorp (M) och
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Deltagande i kommunens dagliga verksamhet anses inte som lönearbete och personerna får därför inte rätt till arbetsskadeersättning. Några kommuner har en försäkring som täcker traumaskador men inte t.ex. förslitningsskador. Regeringen bör utreda möjligheten att klassa skador som sker på daglig verksamhet som arbetsskada.

35. Arbetskadeersättning, punkt 13 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:1597 av Solveig Zander (C) och
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9 och
avslår motionerna
2019/20:123 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1–3,
2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 21 och
2019/20:2188 av Lotta Finstorp (M).

Ställningstagande

I många fall är det svårt att fastställa om det är en arbetsskada. Om detta inte kan garanteras bör regeringen se till att den försäkrade i stället blir berättigad till en engångssumma.

Arbetskadeförsäkringen bör vara jämställd och rättvis. Regeringen bör därför se till att arbetskadeförsäkringen genussäkras så att både kvinnor och män får ett bra skydd.

36. Arbetsskadeersättning, punkt 13 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:123 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1–3 och avslår motionerna

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 21,

2019/20:1597 av Solveig Zander (C),

2019/20:2188 av Lotta Finstorp (M) och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

För att ge fler försäkrade den ersättning som de har rätt till bör regeringen tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur arbetskadeförsäkringen kan förbättras. Det bör bl.a. införas en bevislätnadsregel i arbetskadeförsäkringen, och det s.k. varaktighetskravet måste ändras.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:91 av Caroline Nordengrip och Josef Fransson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning i samband med icke-medicinska ingrepp och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:123 av Ali Esbati m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur arbetsskadeförsäkringen kan förbättras för att ge fler arbetsskadade den ersättning de har rätt till, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en bevislätnadsregel i arbetsskadeförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra varaktighetskravet i arbetsskadeförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:180 av Ola Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utveckling av det särskilda högriskskyddet bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 25-procentsstegen i sjukskrivning bör tas bort till förmån för mer flexibel sjukskrivning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för medarbetare att i samråd med arbetsplatsen planera arbetstider utifrån medarbetarens förutsättningar och arbetets beskaffenhet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:197 av Rickard Nordin (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en helhetsöversyn av trygghetssystemen för att inkludera företagare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:381 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa åldersgränsen för egenföretagare och göra det möjligt att även efter 55 års

ålder fritt ändra karenstid i sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Försäkringskassans skyldighet att vara välinformerad om egenanställning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:416 av Niels Paarup-Petersen (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta inkomster som förs till en periodiseringsfond ingå i SGI och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur inkomsterna ska ingå i SGI och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:435 av Sofia Nilsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (lag 2003:1210) bör ändras så att samordningsförbunden får behandla personuppgifter om individer som är föremål för rehabiliteringsinsatser inom ramen för den samverkan som finansieras enligt denna lag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:564 av Marlene Burwick (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka tryggheten för egenföretagare vid sjukdom och föräldraledighet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:636 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med regelförenklingar och ökad servicenivå inom socialförsäkringssystemen för medborgare som flyttat inom Norden ska intensifieras och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:738 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att klassa skador som sker på daglig verksamhet som

arbetskada hos Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:941 av Patrik Engström m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för att minimera felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen genom återkommande uppföljning och informationsinsatser till de sökande och arbetsgivare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga initiativ för att underlätta för de återbetalningsskyldiga som uppenbarligen gjort oavsiktliga fel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:943 av Roza Güclü Hedin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvalitetssäkra Försäkringskassans arbete och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:997 av Johanna Haraldsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för sjukersättningen bör ses över för att skapa goda förutsättningar att studera på deltid med bibehållen sjukersättning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1042 av Gunilla Carlsson och Anna Johansson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 180-dagarsregeln bör ses över med syfte att människor ska få möjlighet att vara sjuka med sjukpenning tills de blir friska samt att hela rehabiliteringskedjan bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1067 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att ge Försäkringskassan skyldighet att underrätta försäkringsbolag om förändringar av utbetalningar till myndighetens kunder och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1125 av Åsa Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en strategi för en mer effektiv och samordnad välfärd som sätter individens behov i centrum och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1128 av Åsa Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av regelverket kring sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1183 av Aylin Fazelian m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samordningsförbunden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1394 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla och förtydliga regelverken kring sjukskrivningsprocessen så att individer inte hamnar i kläm, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1410 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i framtiden överväga behovet av åtgärder för att tillgodose rimlig kompensation vid inkomstbortfall på grund av bestående arbetsförmåga och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1489 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga skärpta straff för uppsåtligt bidragsfusk och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1490 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om alla bidrag och ersättningar ska utbetalas via Skatteverket och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1508 av Rebecka Le Moine och Mats Berglund (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta göra en statlig offentlig utredning om basinkomst, och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1512 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge studenter samma möjlighet till sjukskrivning och rehabilitering som anställda och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1513 av Mats Berglund och Jonas Eriksson (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa flexibel sjukpenning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att individanpassa hur arbetstiden vid deltidssjukskrivning förläggs och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1597 av Solveig Zander (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående presentera en arbetsskadeförsäkring med hög trovärdighet och ett lagförslag för ekonomisk trygghet till dem som har rätt till det och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1730 av Emma Carlsson Löfdahl (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en mer flexibel sjuksättning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1790 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningar för beräkning av SGI utifrån deklarerat resultat på vilket egenavgifter erläggs och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1823 av Sultan Kayhan (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en totalöverblick i ansvar för individen så att ingen riskerar att hamna utanför trygghetssystemet vid sjukdom och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att arbeta fram samma definition på arbetsförmåga och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1856 av Sultan Kayhan (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga förändring i sjukskrivningsprocessen som innebär att läkare som är specialiserade i sjukförsäkringen tar över när en sjukperiod riskerar att bli långvarig och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd i dialog med vården och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1940 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av de ekonomiska villkoren för personer som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1967 av Josefin Malmqvist (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en underrättelseplikt för socialtjänsten vid misstanke om bidragsbrott och en möjlighet att samverka med relevanta myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2102 av Sultan Kayhan (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rehabiliteringskedjan för att säkerställa att sjukförsäkringen ger trygghet för den som inte kan arbeta till följd av sjukdom och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att definiera vilka arbeten som kan anses vara normalt förekommande på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att prioritera samordningsuppdraget och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2181 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en modell för vård av förälder och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2188 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att tillsätta en utredning som tar fram en modell för en obligatorisk, primär arbetsskadeförsäkring som vilar på försäkringsmässig grund och som skapar ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare att skapa trygga och säkra arbetsmiljöer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2257 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ska undersöka lämpligheten i och förutsättningarna för en särskild rehabiliteringskedja för vissa lättare psykiska diagnoser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att Försäkringskassan har bättre verktyg och

tydligare riktlinjer för att kunna granska sjukintyg på ett likvärdigt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att öka tillsynen av läkares arbete med sjukskrivningsfrågor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att drivkrafterna till arbete behöver behållas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att införa en förebyggandegaranti gällande psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2291 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att se över villkoren för småföretagare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2433 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett halvt karensavdrag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2438 av Mattias Karlsson i Luleå (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa samma karenstid för sjukpenning för den som betalar egenavgift som för den som har anställning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2623 av John Weinerhall (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att råda bot på gängkriminaliteten genom att begränsa utbetalningar från transfereringssystemen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2762 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna till sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för postdoktorala forskare i upp till tre år och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2796 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rehabiliteringskedjan och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skraddarsy sjukskrivningsgraden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibel sjukskrivning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om parlamentarisk kommitté och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om incitament att återgå i arbete och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studier som rehabilitering och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större möjligheter att prova nytt yrke och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt skydd mot godtyckliga avslag och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samkörning av uppgifter mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta påföljder vid bedrägerier och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera den övre åldersgränsen för ersättning till vuxna med funktionshinder och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten till ersättning för vård av närstående och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredare möjligheter till koordineringsinsatser och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att full tillgång till svenska bidrag och förmåner enbart bör fås genom eget arbete eller permanent och laglig bosättning i landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2836 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strama åt bidragssystemen med utgångspunkt i det som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2989 av Hans Eklind m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utformningen av socialförsäkringssystemet och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det förebyggande arbetet för att minska antalet sjukskrivningar måste ses i ett bredare perspektiv och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målet med sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fortsatta åtgärder kring de medicinska underlagen för bedömning av rätten till sjukförsäkring samt tydligare information till försäkringstagaren och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen samt en anpassad arbetsmarknadsintroduktion och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa de fasta stegen i sjukpenningen, sjuk- och aktivitetsersättningen och rehabiliteringspenningen med en individanpassad procentsats på mellan 20 och 100 procent och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mentor som stöd för den enskilde i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättringar för företagare i socialförsäkringssystemet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett kompletterat stöd för vård av anhöriga skulle kunna utformas och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade regler för sjuk- och aktivitetsersättning för yngre och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska slopa rehabiliteringskedjan och återkomma med förslag om en ny rehabiliteringsmodell utifrån steg-för-steg-modellen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på förändrade regler i sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa en rätt att träffa läkaren som tar beslut om arbetsförmåga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en översyn med syfte att i lag säkra rätten för personer med sjukpenning samt sjuk- och aktivitetsersättning att engagera sig ideellt

- utan att det inkräktar på rätten till ersättning från sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om utvidgad rätt till studier under rehabiliteringen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör utreda regelverket gällande sjukersättningen och bedömningen av arbetsförmågan i syfte att säkerställa ekonomisk trygghet för långvarigt sjuka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en utredning som utvärderar de nya reglerna gällande arbetsgivarens ansvar för rehabilitering och incitament att säkerställa ett hälsosamt arbetsliv genom ökade satsningar på förebyggande arbete och mer effektiv rehabilitering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag för att säkerställa att fler får tillgång till samordningsförbundens insatser och att samordningsförbundens insatser blir tillgängliga i alla landets kommuner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om tydliga samverkansuppdrag, långsiktiga former för samordnade insatser och tydligare styrning av samverkansförbunden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att ändra Försäkringskassans samordningsansvar till en samordningsskyldighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om förtydligade riktlinjer för Försäkringskassan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheten att höja bostadskostnadstaket i bostadstillägget för sjuk- och aktivitetsersättningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras så att SGI baseras på den fastställda lönerevideringen retroaktivt, oavsett när löneavtalet undertecknades, och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur människor med långvarig sjukfrånvaro kan ges bättre förutsättningar att komma i arbete och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försäkringskassan ska ha ett mål för återgång till arbete, i stället för dagens mål om att få ned antalet dagar som utbetalas ur sjukförsäkringen, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyanlända bör kvalificera sig in i trygghetssystemen genom arbete och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trygghetssystemen bör anpassas bättre till företagare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen bör stramas upp och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3188 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de sociala trygghetssystemen bättre behöver anpassas till studenter och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studenters karensdagar och möjlighet till deltidssjukskrivning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en samordnad statlig utbetalningsfunktion kan inrättas och kombineras med en förstärkt utbetalningskontroll och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3229 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstifta om krav på uppehållsrätt för utbetalning av stöd från Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagstiftning för att möjliggöra återbetalningskrav när bidrag betalats ut felaktigt och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en generell justering av lagstiftningen för att undvika fusk och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3244 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur människor som har fått asyl ska kunna kvalificera sig in i välfärden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en flexibel återgång i arbete och rekommendation om kortare sjukskrivning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samverka enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser bör prioriteras av samtliga parter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av samordningen inom sjukförsäkrings- och rehabiliteringskedjan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur stödet till arbetsgivarna kan förbättras så att de lättare kan medverka till den anställdes återgång i arbete och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av aktivitets- och sjukersättningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en jämställd och rättvis arbetsskadeförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur studenters trygghet vid sjukskrivning kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa e-inkomst samt bättre ekonomiskt skydd för företagare och de med egenanställning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över sjukförsäkringen för att bättre möta företagares villkor och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ge fler legitimerade vårdyrken rätt att skriva sjukintyg för kortare sjukskrivningar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverken för periodiseringsfonder så att dessa blir sjukpenninggrundade och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3293 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD):

90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om ett system med vård av föräldrar (VAF-dagar) och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3338 av Roger Haddad m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över SGI-reglerna för forskare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergård m.fl. (M):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strama upp reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.